

Emissie inventarisatie 1^e helft 2025

DOLMANS LANDSCAPING GROUP

Conform ISO 14064-1

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Over dit document	3
1.2	Betrokkenen	3
2	CO ₂ -Footprint.....	4
2.1	Cross reference.....	4
2.2	Beschrijving van de organisatie	5
2.3	Verantwoordelijke	5
2.4	Rapport periode.....	5
2.5	Afbakening	6
2.5.1	Organisatorische grens (organizational boundary)	6
2.5.2	Scopes.....	6
2.6	Emissie inventarisatie scope 1 en 2.....	7
2.6.1	Emissie vergelijking scope 1 en 2	7
2.7	Energieverbruik ontwikkelingen en trends	14
2.8	Emissie inventarisatie Scope 3	16
2.9	Ontnemen van GHG.....	16
2.10	Overige indirecte emissie	16
2.11	Methode.....	16
2.12	Verandering in de methode	17
2.13	Bepaling conversiefactoren	17
2.14	Uitsluitingen.....	17
2.15	Biomassa.....	18
2.16	Onzekerheden	18
3	Reductiedoelstellingen en voortgangsrapportage.....	19
3.1	Beleidsverklaring van de directie	19
3.2	Basisjaar.....	20
3.3	Hercalculatie CO ₂ Ratio	21
3.4	Documentatie	21
4	Reductie maatregelen	22
4.1	Scope 1 en 2 Actieplan	22
4.1.1	Korte termijn (binnen 3 jaar):.....	22
4.1.2	Middellange termijn (3 tot 5 jaar).....	23
4.1.3	Lange termijn (> 5 jaar)	23
4.2	Scope 3	23
4.2.1	Plan van Aanpak Inkoop-Circulariteit.....	23
4.2.2	Plan van Aanpak Inhuur Materieel	23
4.3	Reductiemaatregelen voor projecten	25
4.4	Projecten met gunningsvoordeel.....	25
5	Bijlagen.....	26
5.1	Bijlage 1 Verdeelsleutel toewijzing emissies.....	26
5.2	Bijlage 2 Voortgangsrapportage CO ₂ reductie Scope 1 en 2.....	27
5.3	Bijlage 3 Voortgangsrapportage Scope 3 en Ketenanalyses.....	32

1 Inleiding

1.1 Over dit document

Dit document is opgesteld in het kader van de CO₂ Prestatieladder certificatie van Dolmans Landscaping Group.

De verwachte klimaatverandering is de grootste collectieve uitdaging van de komende decennia. De klimaatveranderingen hebben niet alleen invloed op het milieu, ook mens en dier zullen hinder ondervinden van de veranderingen. De aandacht die de afgelopen jaren is besteed aan deze veranderingen heeft geleid tot een roep om maatregelen vanuit de maatschappij. Als reactie op deze behoefte is er internationaal veel initiatief genomen ten bate van het maatschappelijk verantwoord ondernemen. In Nederland heeft dit onder andere geleid tot de CO₂ prestatieladder.

ProRail heeft enkele jaren geleden de CO₂ prestatieladder ontwikkeld en deze in 2009 toegevoegd aan haar lijst met gunningcriteria. De CO₂ prestatieladder heeft als doeleinde dat de inschrijvende organisatie goed inzicht heeft in haar CO₂ verbruik, en daarnaast stimuleert het de organisatie om dit verbruik te reduceren. Al snel bleek dat opdrachtgevers uit andere sectoren de voordelen van de CO₂ prestatieladder ook inzagen. Inmiddels hebben diverse opdrachtgevers de CO₂ prestatieladder toegevoegd aan hun lijst met gunningscriteria.

Het beperken van de CO₂ uitstoot van Dolmans Landscaping Group past binnen het duurzame en maatschappelijke beleid.

Samen beter voor buiten

Als hulpmiddel om het duurzame beleid op het gebied van CO₂-reductie vorm te geven heeft Dolmans Landscaping Group gekozen voor het CO₂ Prestatieladder model.

Het CO₂ Prestatieladder systeem zal geïntegreerd worden in het bestaande managementsysteem dat onder andere ook gecertificeerd is volgens ISO 9001, ISO 14001, VCA**, BRL Boomverzorging en BRL Groenvoorziening.

Deze footprint is opgesteld conform ID 3A van het handboek CO₂ prestatieladder versie 3.1. In 2013 waren al bepaalde bedrijfsonderdelen gecertificeerd conform niveau 3 van de CO₂ prestatieladder. Eind 2014 is de reikwijdte van het CO₂ Prestatieladder systeem binnen DLG uitgebreid naar de gehele groep. Sinds 2015 is de gehele groep gecertificeerde op niveau 5 van de Prestatieladder.

1.2 Betrokkenen

Bij de totstandkoming van dit document zijn betrokken:

- Hank Wijnbergen, Chief Green Officer
- Roel Janssen, Directiesecretaris
- Ingrid Smeets, Group Controller
- Vestigingsmanagers van de diverse Vestigingen/bedrijfsonderdelen.
- KAM-functionarissen van de diverse Vestigingen/bedrijfsonderdelen.
- Marcel Kersten, Group KAM Manager Dolmans Landscaping Group, KAM-adviseur
- Stan Huveners, Group Facility Manager
- Harro van der Vlugt, De duurzame adviseurs

2 CO₂-Footprint

2.1 Cross reference

Statement in accordance with ISO 14064-1.

Om inzicht te krijgen in het verbruik van energie heeft Dolmans Landscaping Group een emissie inventaris opgesteld. Conform het handboek CO₂ prestatieladder dient deze emissie inventaris te voldoen aan de eisen van ISO 14064-1, par 9.31, punt A t/m T en het greenhouse gas (GHG) protocol. Om te borgen dat aan deze eisen wordt voldaan heeft Dolmans Landscaping Group een Cross reference opgesteld met daarin alle eisen van ISO 14064-1. Zie het onderstaande overzicht:

ISO 14064-1 (2019, par 9.3.1):	Beschrijving:	Hoofdstuk van deze rapportage
A	Beschrijving van de organisatie	2.2
B	Verantwoordelijke	2.3
C	Rapportage periode	2.4
D (5.1)	Organizational boundaries	2.5
E (5.2.1)	Reporting Boundaries	2.5
F (5.2.2)	Directe CO ₂ -emissie	2.6
G (Annex D)	Biomassaverbranding	2.15
H (5.2.2)	CO ₂ ontnemingen/binding	4.4
I (5.2.3)	Uitsluitingen van CO ₂ bronnen	2.14
J (5.2.4)	Indirecte CO ₂ -emissie	2.6 + 2.9 + 2.10
K (6.4.1)	Basisjaar	3.2
L (6.4.1)	Her-calculation van basisjaar	3.3
M (6.2)	Berekeningsmethode/model Keuze berekeningsmethode Dataselectie en verzameling	2.12 2.11
N (6.2)	Veranderingen in de methode	2.12
O (6.2)	Gebruikte emissiefactoren	2.13
P (8.3)	Onzekerheden	2.16
Q (8.3)	Onzekerheden	2.16
R	Verklaring conformiteit met ISO 14064-1	2.1
S	Toelichting verificatiemethode	2.1 Er vindt geen externe verificatie plaats
T (GWP)	Verwijzing naar www.co2emissiefactoren.nl	2.13

2.2 Beschrijving van de organisatie

Dolmans Landscaping Group is van oorsprong een lokaal opererend hoveniersbedrijf, met name actief in Zuid-Limburg.

In de laatste decennia is Dolmans Landscaping Group uitgegroeid tot een landelijk opererende organisatie met vestigingen in het hele land die een landelijke dekking faciliteert.

Binnen de Dolmans Landscaping Group is een strategisch beleid ("Samen beter voor Buiten") ontwikkeld dat sterkt gericht is op duurzame groei en maatschappelijke verantwoord ondernemen.

De regio's hebben een eigen identiteit waarbij lokaal ondernemerschap gestimuleerd wordt. Zoals elke individuele medewerker de ruimte krijgt zichzelf te ontplooiën, zo krijgt elke lokale vestiging dat ook. Bij Dolmans Landscaping geloven we in lokaal ondernemerschap, waarbij zakenpartners en regiomanagers hun eigen richting bepalen. Bevlogen en gedreven met volop plaats voor eigen ideeën, binnen de kaders van Dolmans als geheel. Hoe meer we werken vanuit dezelfde visie en kernwaarden, hoe meer vrijheid er ontstaat voor eigen invulling. De holding zet de lijnen uit en ondersteunt. Elke lokale vestiging voelt als een compact bedrijf waar iedereen elkaar en het klantenpakket kent.

De organisatie werkt met regio gebonden bedrijven die elke omzet en resultaat verantwoordelijk zijn en ook specifieke eigen maatregelen toepassen in de CO₂-reductie. Daarbij wordt wel het landelijke beleid en de doelstellingen gevolgd. De doelen zijn voor de gehele organisatie gesteld.

De belangrijkste diensten van Dolmans Landscaping Group zijn als volgt:

Ontwerp, aanleg, renovatie, onderhoud en beheer van buitenruimten, Cultuur- en civieltechnische werken, erosiebestrijding, (zwem)vijvers, daktuinen, onkruidbeheersingssystemen, gladheidsbestrijding, sportvelden, particuliere tuinen, boomverzorging, onderhoud van bomen en boombestanden, onderzoek, advies, groeiplaatsverbetering en het planten en verplanten van bomen.

Vol trots zet Dolmans Landscaping Group hun opgebouwde kennis en ervaring in voor een groene wereld. Kenmerkend is de duurzame liefde, die ze voor haar groenprojecten heeft. Resultaten moeten mooi en blijvend zijn. Groen ondernemen spreekt voor zich, maar ook een sociaal maatschappelijk betrokken gezicht tonen is belangrijk.

2.3 Verantwoordelijke

De verantwoordelijkheid ten aanzien van de CO₂ prestatieladder binnen de directie bij de COO (Chief Operating Officer) in samenwerking met de Group KAM Manager (Marcel Kersten).

Binnen elke regiobedrijf ligt de verantwoordelijkheid voor CO₂ management bij de Vestigingsmanager in samenwerking met de (regionale) KAM-functionaris.

2.4 Rapport periode

Halfjaarlijks zal bij Dolmans Landscaping Group de rapportage van de emissies plaatsvinden, en er zal ook gekeken worden naar de vooruitgang betreft de doelstellingen. Zie het energiemangement actieplan (ID 3B).

2.5 Afbakening

2.5.1 Organisatorische grens (organizational boundary)

Alle bedrijfsonderdelen zoals hieronder genoemd behoren tot de organizational boundary (vastgesteld via GHG-protocol methode).

Naam	Plaats	KVK-nr.	Afkorting
Dolmans Landscaping Group B.V.	Bunde	60956828	DLG
• Dolmans Landscaping Noord B.V.	Beilen	04083855	DLSN
• Dolmans Landscaping Limburg B.V.	Bunde	14620815	DLSL
• Dolmans L+P Ontwerpers en adviseurs BV	Nuenen	17072509	DLP
• Dolmans Landscaping Brabant BV	Haaren	17141861	DLBZ
• Pius Floris Boomverzorging Amsterdam B.V.	Amsterdam	34116505	PFBA
• Dolmans Wieringen Prins B.V.	Amsterdam	34208236	DWPA
• Dolmans Landscaping Oost B.V.	Duiven	55161944	DLSO
• Monsdal Limburg Noord B.V.	Venray	61681172	DMLN
• Monsdal Limburg Zuid B.V.	Maastricht	54122120	DMLZ
• Pius Floris Boomverzorging België B.V.	Lummen	BE 0458.736.061	PFB België
• Dolmans Den Boer B.V.	Krimpen aan den IJssel	82550654	DDB
• Pius Floris Onderzoek en Advies B.V.	Amsterdam	97119776	BU

Dolmans Landscaping Group heeft geen verdere dochter of zusterbedrijven die conform de AC-analyse meegenomen dienen te worden. Alle onderdelen van de holding vallen binnen de boundary.

2.5.2 Scopes

Bij de identificatie van emissies wordt, conform het Greenhouse Gas (GHG) Protocol, onderscheid gemaakt tussen drie scopes gebaseerd op de beheersbaarheid door de organisatie. Daarbij zijn twee categorieën te onderscheiden: directe emissies en indirecte emissies.

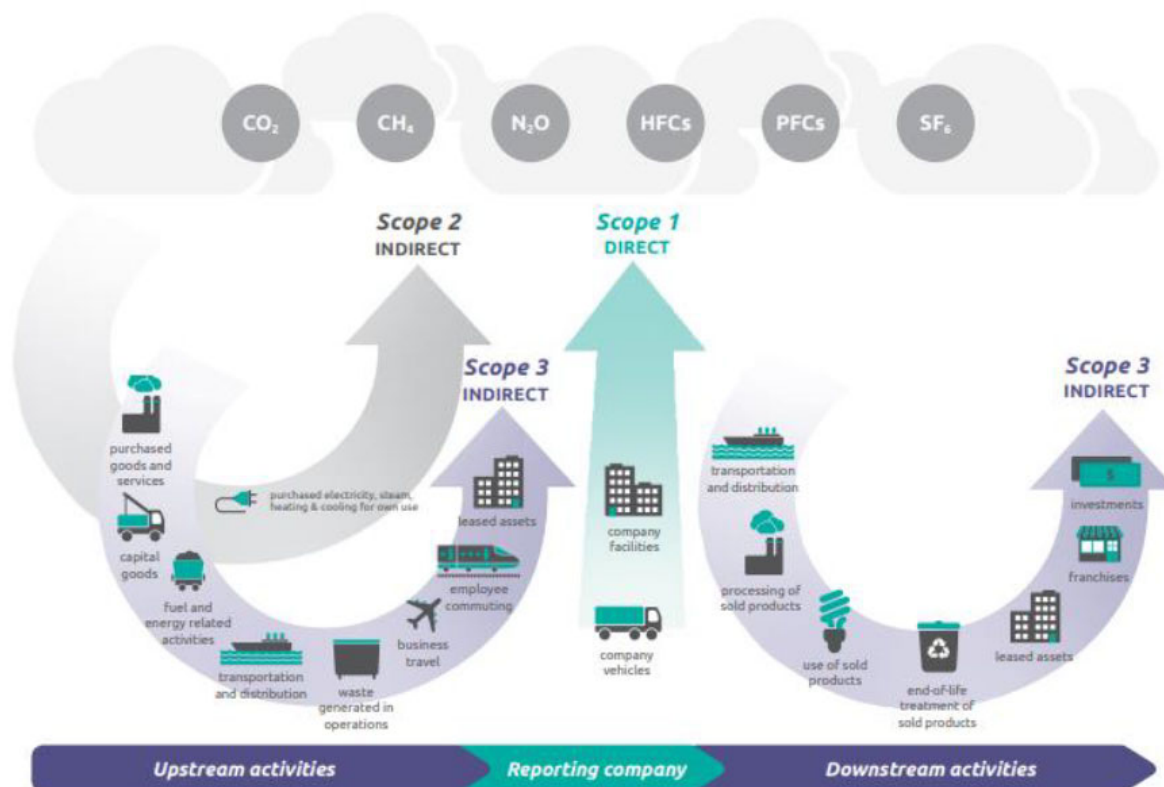
Scope 1: omvat de directe emissies en worden gecontroleerd door de organisatie. Voorbeelden hiervan zijn de verbranding van brandstoffen, het zakelijk vervoer in voertuigen die eigendom zijn van de rapporterende organisatie en de emissies van koelapparatuur en klimaatinstallaties.

Scope 2: omvat de indirecte emissies door opwekking van gekochte elektriciteit, stoom of warmte;

Scope 3: omvat de andere indirecte emissies van bronnen als woon/werk verkeer, productie van aangekochte materialen van derden en uitbestede werkzaamheden zoals goederenvervoer.

Dit rapport bevat de inventarisatie van de emissies voor scope 1, 2 en 3.

Figuur 1 geeft een overzicht van de indeling van scope 1, 2 en 3.

Figuur 1

2.6 Emissie inventarisatie scope 1 en 2

2.6.1 Emissie vergelijking scope 1 en 2

De emissie van CO₂ (in Ton) verdeeld over scope 1 en scope 2 ziet er voor de gehele Dolmans Landscaping Group als volgt uit:

Totaal DLG	2024 (1e helft)	2024 (2e helft)	2024 (totaal)	2025 (1e helft)	Vershil (1e H 2025 tov 1e H 2024)
Scope 1 (Directe)	1657	1893	3550	1535	-122
Scope 2 (Indirect)	3	2	6	3	0
Totaal	1660	1895	3556	1539	-122

De reductie op basis van de CO₂ Ratio (in relatie tot de omzet) bedraagt 22,6% per 30 juni 2025 ten opzichte van het basisjaar 2023. (zie ook hoofdstuk 3.3).

De emissie gegevens (in Ton CO₂) per regio voor de 1^e helft van 2025 zijn weergegeven in de volgende tabel.

Regio	DLSL	DLSN	PFB België	DLBZ	DWP+PFBA +BU	DLSO	DMLZ	DMLN	DLP	DDB	Totaal DLG
	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	1H 2025	
Naar Scope											
Scope 1 (Directe)	285,56	255,07	74,22	113,90	320,41	44,05	45,64	190,70	7,29	198,37	1535,21
Scope 2 (Indirect)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,48	0,00	0,00	0,00	0,00	3,48
Totaal	285,56	255,07	74,22	113,90	320,41	47,53	45,64	190,70	7,29	198,37	1538,69
Naar Categorie											
Windkracht	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zonne-energie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grijze Stroom	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Elektriciteit voertuigen extern geladen (grijs)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Elektriciteit voertuigen extern geladen (groen)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waterstof groen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aardgas (G-gas)	9,40	13,84	4,46	4,11	5,92	1,97	4,08	24,98	1,63	3,88	74,29
Gemiddelde Warmtenetten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,48	0,00	0,00	0,00	0,00	3,48
Benzine E10	28,59	7,39	1,75	9,13	32,41	5,99	3,46	12,00	5,66	6,02	112,39
Diesel B7	26,08	221,45	65,99	10,85	13,49	28,14	0,00	115,47	0,00	4,61	486,09
Dieselvervanger HVO50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dieselvervanger HVO20	204,18	0,00	0,00	82,25	255,24	0,00	31,61	0,00	0,00	164,12	737,40
Biodiesel HVO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,95	0,00	3,10	0,00	0,00	11,05
LPG	0,91	0,13	0,00	0,00	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	2,09
CNG (aardgas)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aspen/Motomix	14,10	12,26	2,01	7,07	12,08	0,00	4,03	10,07	0,00	10,07	71,68
Propana	2,29	0,00	0,00	0,48	0,72	0,00	2,46	3,40	0,00	9,16	18,52
Bio-CNG (Groengas)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ad Blue (additief)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dieselvervanger HVO30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,69	0,00	0,00	21,69
Totaal	285,56	255,07	74,22	113,90	320,41	47,53	45,64	190,70	7,29	198,37	1538,69

Op basis van bovenstaande berekening is de volgende organisatiegrootte bepaald:

Organisatiegrootte
Kleine (K)

Diensten

Totale CO₂-uitstoot bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar.

Werken/leveringen

Totale CO₂-uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar, en de totale CO₂-uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 2.000 ton per jaar.

Middelgrote (M)

Totale CO₂-uitstoot bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar.

Totale CO₂-uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar, en de totale CO₂-uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 10.000 ton per jaar.

Grote (G)

Totale CO₂-uitstoot bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar.

Overig

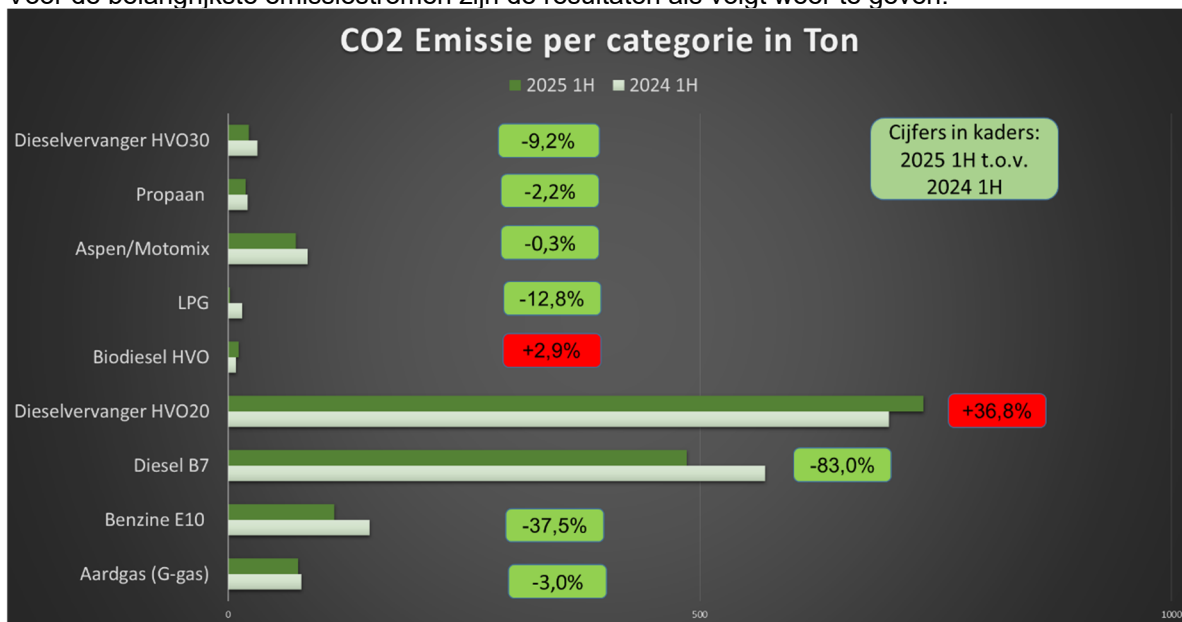
De volgende tabel geeft een overzicht van de emissie van 2023 (basisjaar) tot en met de 1^e helft 2025 voor de hele groep per categorie (in Ton CO₂).

Categorie	2023 1H	2023 2H	2024 1H	2024 2H	2025 1H
Windkracht	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zonne-energie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grijze Stroom	8,8	10,4	0,0	0,0	0,0
Elektriciteit voertuigen extern geladen (grijs)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elektriciteit voertuigen extern geladen (groen)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Waterstof groen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aardgas (G-gas)	80,2	55,9	77,3	57,6	74,3
Gemiddelde Warmtenetten	4,8	2,0	3,2	2,4	3,5
Benzine E10	127,7	144,2	149,9	133,4	112,4
Diesel B7	720,9	702,9	569,1	589,6	486,1
Dieselvevanger HVO50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dieselvevanger HVO20	766,1	765,3	700,6	896,8	737,4
Biodiesel HVO	11,8	13,8	8,1	11,5	11,1
LPG	8,5	12,8	14,9	15,5	2,1
CNG (aardgas)	2,3	2,1	0,4	0,0	0,0
Aspen/Motomix	82,7	128,8	84,4	126,5	71,7
Propaan	19,4	19,0	20,7	30,1	18,5
Bio-CNG (Groengas)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ad Blue (additief)	1,0	1,2	0,8	0,5	0,0
Dieselvevanger HVO30	20,7	35,3	30,9	31,5	21,7
Totaal	1854,9	1893,57	1660,27	1895,46	1538,7

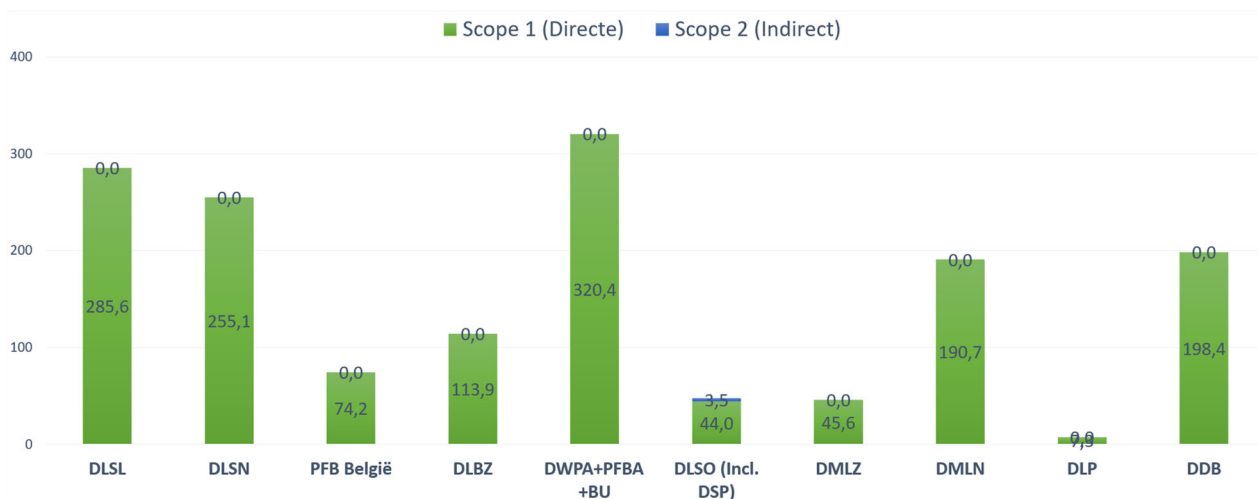
Qua ontwikkeling geeft dit het volgende beeld (voor categorieën verantwoordelijk voor meer dan 3% van de totale Emissie):

CO ₂ emissie in Ton CO ₂	2025 1H tov 2024 1H
Aardgas (G-gas)	96,1%
Benzine E10	75,0%
Diesel B7	85,4%
Dieselvevanger HVO20	105,3%
Aspen/Motomix	84,9%
Totale emissie	92,7%

Voor de belangrijkste emissiestromen zijn de resultaten als volgt weer te geven.

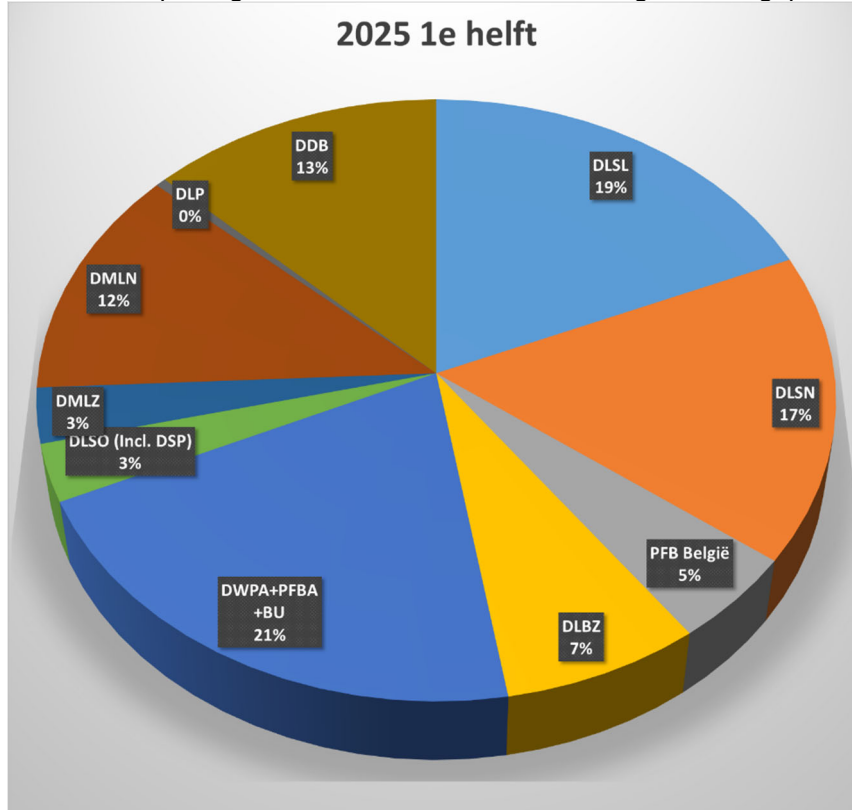

De uitstoot (in Ton CO₂) per regio ingedeeld naar scope 1 (directe uitstoot) en scope 2 (indirecte uitstoot) ziet er, over de 1e helft 2025, als volgt uit:

Door de inkoop van CO₂ neutrale elektriciteit is nog nauwelijks sprake van scope 2 emissie.

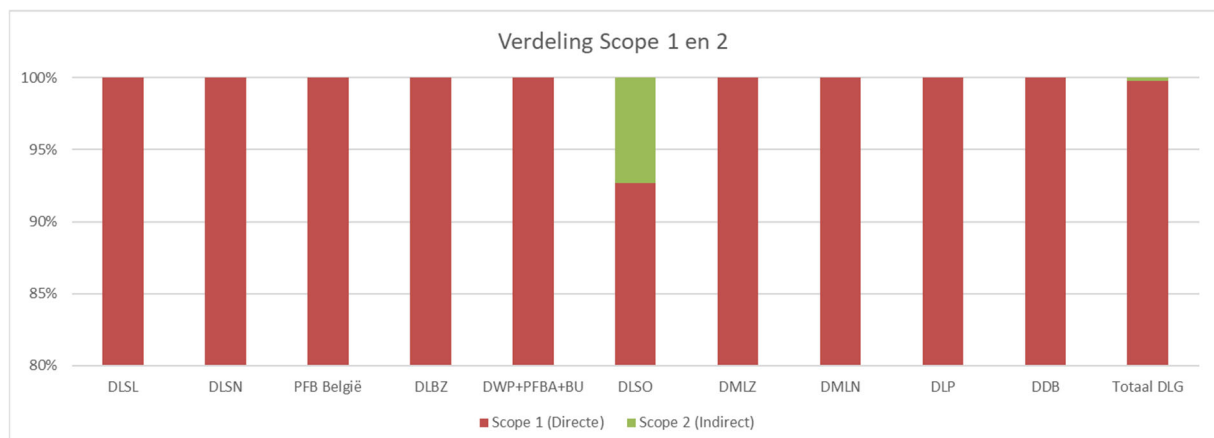
Het aandeel per regio in de totale emissie kan als volgt worden gepresenteerd:

De verschuivingen, ten opzichte van de 1^e helft 2025, groter dan 2 procentpunten zijn:

- Dolmans Wieringen Prins incl. Pius Floris Boomverzorging Amsterdam en Pius Floris Onderzoek & Advies daling van 23% naar 21%.
- Pius Floris Boomverzorging België stijging van 3% naar 5%.
- Dolmans Landscaping Services Limburg stijging van 16% naar 19%.

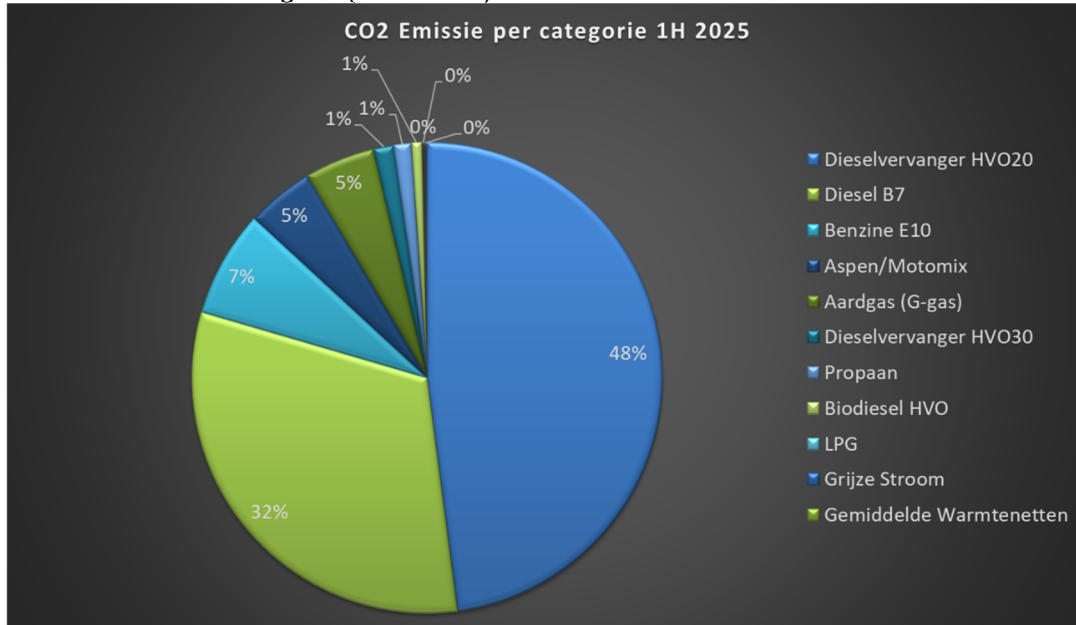
De verhouding tussen scope 1 (directe uitstoot) en scope 2 (indirecte uitstoot) per regio ziet er als volgt uit:

Categorie verdeling scope 1 en 2

Het aandeel scope 2 is zeer beperkt door de inkoop van duurzame elektriciteit. Dolmans Landscaping Services Oost maakt gebruik van stadverwarming.

CO₂ uitstoot naar Categorie (DLG totaal)

Uit bovenstaande grafiek en het onderstaande overzicht blijkt dat over de eerste helft 2025, HVO20 verantwoordelijk was voor 47,9% (was 44,9% in 2024, 40,9% in 2023, 41,3% in 2022, 16,9% in 2021, 9,9% in 2020 en 0,0% in 2019).

Diesel B7 is de 2^e categorie en is verantwoordelijk is voor 31,6% (was 32,6% in 2024, 38,0% in 2023, 41,0% in 2022, 64,9% in 2021, 73,4% in 2020, 83,8% in 2019, 84,4% in 2018, 85,7% in 2017, 86,7% in 2016 en 86,6% in 2015) van de uitstoot van CO₂ door de Dolmans Landscaping Group.

Diesel en HVO producten gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor 81,6% van de totale emissie.

Benzine E10 is de 3^e grootste categorie, met een aandeel van 7,3% (was 8,0% in 2024, 7,3% in 2023, 4,8% in 2022, 3,9% in 2021, 3,9% in 2020, 4,0% in 2019, 2,8% in 2018, 3,1% in 2017, 2,2% in 2016 en 2,6% in 2015).

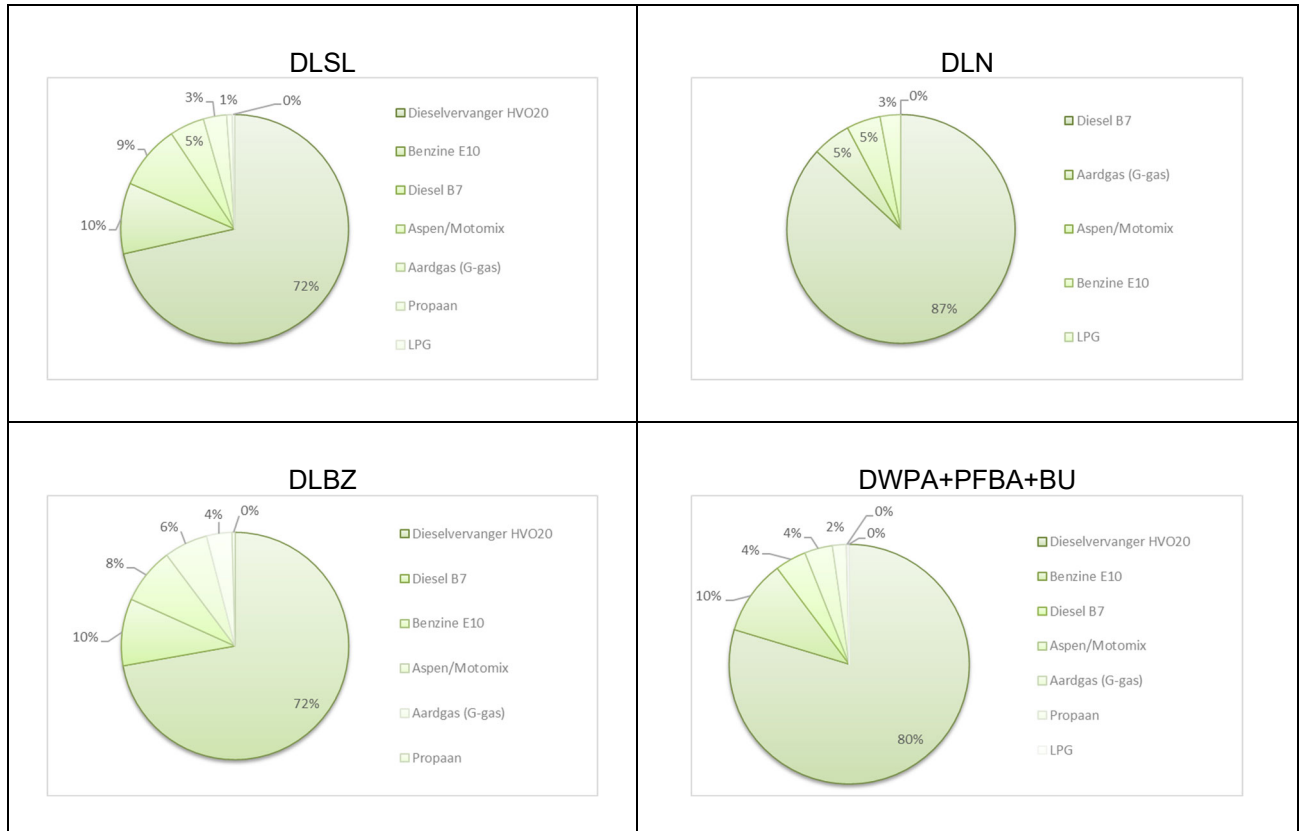
De verschuivingen op jaarbasis in aandeel CO₂-emissie per categorie zijn in onderstaande tabel weergegeven. (deze gegevens worden op jaarbasis aangevuld)

DLG TOTAAL	2024	2023	% punt '24 tov '23*
HVO-Diesel 20%-80% (HVO20)	44,9%	40,9%	4,1%
Diesel (NL) (100% reguliere diesel)	32,6%	38,0%	-5,4%
Euro 95 (NL)	8,0%	7,3%	0,7%
Aspen/Motomix	5,9%	5,6%	0,3%
Aardgas (verwarming)	3,8%	3,6%	0,2%
HVO-Diesel 30%-70% (HVO30)	1,8%	1,5%	0,3%
Propaan	1,4%	1,0%	0,4%
HVO100 Biodiesel	0,5%	0,7%	-0,1%
LPG	0,9%	0,6%	0,3%
Grijze elektriciteit	0,0%	0,5%	-0,5%
Stadsverwarming (AVI)	0,2%	0,2%	0,0%
Aardgas (CNG)	0,0%	0,1%	-0,1%
AdBlue	0,0%	0,1%	-0,1%
Groengas (BIO-CNG)	0,0%	0,0%	0,0%
HVO-Diesel 50%-50% (HVO50)	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	100%	100%	0%

* Verschil in %-punten

Er is geen sprake van aanzienlijke verschuivingen in de onderlinge verhoudingen. De grootste verschuiving in procentpunten is 5,4 procentpunten in categorie Diesel.

Per regio is sprake van nuance verschillen in de categorie verdeling, maar brandstof (m.n. Diesel) blijft de hoofdverantwoordelijke voor CO₂ uitstoot. Door toename van andere diesel categorieën, zoals HVO30 en HVO20 daalt het relatieve aandeel van diesel met 5,4 procentpunten.

2.7 Energieverbruik ontwikkelingen en trends

Het totale energieverbruik voor Dolmans Landscaping Group ziet er als volgt uit:

Categorie	2023 1H	2023 2H	2023 Totaal	2024 1H	2024 2H	2024 Totaal	2025 1H
Windkracht	198549	208629	407178	195340	228397	423737	227847
Zonne-energie	0	0	0	0	0	0	12858
Grijze Stroom	19227	22859	42086	27119	0	27119	0
Elektriciteit voertuigen extern geladen (grijs)	0	0	0	0	0	0	0
Elektriciteit voertuigen extern geladen (groen)	33769	38075	71844	165645	127817	293462	137579
Waterstof groen	0	0	0	0	0	0	0
Aardgas (G-gas)	38576	26871	65447	36221	27009	63230	34813
Gemiddelde Warmtenetten	178	74	252	119	90	209	91
Benzine E10	45270	51127	96397	53144	47287	100430	40183
Diesel B7	221393	215863	437257	174788	181086	355874	149521
Dieselvervanger HVO50	0	0	0	0	0	0	0
Dieselvervanger HVO20	286486	286175	572660	261988	315352	577339	258104
Biodiesel HVO	33995	39696	73690	23272	33065	56336	25057
LPG	4715	7080	11796	8265	8610	16876	1164
CNG (aardgas)	896	819	1715	151	0	151	0
Aspen/Motomix	29323	45655	74978	29934	44834	74767	25629
Propaan	11251	11018	22269	12011	17436	29446	10737
Bio-CNG (Groengas)	0	0	0	0	0	0	0
Ad Blue (additief)	3987	4538	8524	2932	2029	4960	3398
Dieselvervanger HVO30	8685	14804	23489	12950	12459	25409	8499

HVO= Hydrotreated Vegetable Oil wordt geproduceerd op basis van plantaardige reststromen.

Per juni 2025 zijn de volgende trends waar te nemen:

- Het gebruik van reguliere Diesel laat een daling zien in de 1^e helft 2025 ten opzichte van de 2^e helft 2024, en een sterke daling in het totale verbruik in 1H 2024 ten opzichte van het totale verbruik in 1H 2025 (in hoeveelheid liters). Dit wordt beïnvloed door de invoering van duurzamere brandstoffen zoals HVO.
- Het verbruik van Motomix in de eerste helft 2025 is voor het eerst sinds basisjaar 2023 in de eerste helft gedaald. Traditioneel is het verbruik in de 2^e helft van het jaar hoger dan in de eerste helft van het jaar (seizoensinvloeden).
- Het verbruik van Benzine E10 brandstof laat een daling zien ten opzichte van de 2 voorgaande halve jaarperiodes. Deze energiestroom wordt met name beïnvloed door veranderingen in de samenstelling van het wagenpark (personenauto's).
- Het elektriciteitsverbruik is in vergelijking met de eerste helft 2025 gestegen, maar ziet wisselend stijgingen en dalingen. Toenames wordt verwacht als gevolg van elektrificering van niet alleen het handgereedschap en wagenpark, maar ook andere materieelsoorten zoals maaiers, shovels, en quads. Vanaf de eerste helft 2025 maken we onderscheid tussen windkracht en zonne-energie.
- Het gebruik van aardgas (G-gas) is in de eerste helft 2025 gedaald in vergelijking met het verbruik in de eerste helft 2024. Ook hier is een patroon te zien, waarbij hoeveelheden in de eerste helft hoger zijn van in de tweede helft van het jaar.
- Binnen de categorie LPG is een flinke daling te zien en bij Propaan heeft er een kleinere daling plaatsgevonden in de eerste helft 2025.

2.8 Emissie inventarisatie Scope 3

Dolmans Landscaping Group heeft van haar emissiestromen in de keten een inventarisatie gemaakt en geanalyseerd welke grootte de voor haar geldende emissiestromen hebben.

		1H 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Cate-gorie	Omschrijving	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂	Ton CO ₂
1	Inkoop diensten	5.835	13.786	9.780	7.769	8.731	8.033	8.084	6.141
2	Inkoop goederen	2.011	5.468	3.373	4.959	5.136	4.910	5.124	4.703
3	Afvalstromen	1.087	2.527	3.175	3.101	2.223	2.001	2.183	1.964
4	Gebruik van geleverde producten	265	613	644	624	735	628	680	637
5	Transport en distributie (Upstream)	244	898	398	545	543	554	602	435
6	Woon-werk verkeer	164	328	347	386	388	320	240	265
7	End-of-Life behandeling van verkochte producten	59	123	111	113	99	76	76	62

Op basis van deze scope 3 inventarisatie zijn nadere onderzoeken gedaan naar 2 ketenanalyses. Deze zijn gedocumenteerd in het strategisch CO₂-reductie plan en de daarbij behorende berekeningen. Daarin zijn de concrete doelstellingen en het plan van aanpak benoemd.

Scope 3 emissie kan gezien de aard van het bedrijf en de activiteiten sterk fluctueren. In periodes waarin sprake is van verslechterde economische omstandigheden (wegvallen van projecten) zal de scope 3 emissie verminderen omdat er minder inhuur van onderaannemers en transport plaats vindt. Wel neemt scope 1 emissie toe omdat de eigen machines het werk zullen uitvoeren.

De veranderingen in de schatting van de scope 3 emissie zijn daarom niet rechtstreeks toe te schrijven aan specifieke maatregelen. Wel wordt waar mogelijk de invloed die er is, ook aangewend om leveranciers en onderaannemers aan te moedigen om ook een actief energiebeleid te voeren.

De scope 3 emissie wordt jaarlijks bijgewerkt in het overzicht. De ketenanalyse die zijn opgesteld zijn steeds gericht op de meeste materiele emissiestromen binnen scope 3.

2.9 Ontnemen van GHG

Van ontneming van GHG was geen sprake.

2.10 Overige indirecte emissie

Zoals eerder aangegeven valt de overige indirecte emissie onder scope 3. (zie par 2.8)

2.11 Methode

De berekeningen zijn uitgevoerd conform het handboek CO₂ prestatieladder versie 3.1.

2.12 Verandering in de methode

Er heeft zich geen verandering in de methode voorgedaan, wanneer dit wel gebeurt, zal daar direct melding van worden gemaakt bij de betrokken stakeholders. Daarnaast zal het opgenomen worden in het onderdeel 'verandering in de methode'. Wel zijn de nieuwe emissiefactoren gehanteerd die gepubliceerd zijn per januari 2024.

2.13 Bepaling conversiefactoren

Voor de berekeningen van de CO₂-uitstoot zijn de factoren gebruikt van de website

www.co2emissiefactoren.nl.

Onderstaande factoren staan niet gepubliceerd op www.co2emissiefactoren.nl.

Conversiefactor	Emissiefactor	Eenheid
Dieselvevanger HVO50	1951	gram CO ₂ per liter
Dieselvevanger HVO30	2552	gram CO ₂ per liter
Dieselvevanger HVO20	2857	gram CO ₂ per liter
Motomix	2797	gram CO ₂ per liter
Aspen	2797	gram CO ₂ per liter
Ad Blue (additief)	0	gram CO ₂ per liter

GWP aspecten zijn door de beheerders van deze website mee in beschouwing genomen.

Conform Handboek CO₂ Prestatieladder hanteren wij deze factoren.

AdBlue is gebaseerd op een expert judgement berekening (bron SGS).

HVO-Diesel mengsels zoals HVO20 en HVO50 worden berekend naar rato de mengverhouding.

Daarbij worden de factoren voor HVO gecombineerd met die voor fossiele Diesel (B0). In het verleden zijn HVO mix brandstoffen te laag gehanteerd i.v.m. berekening gebaseerd op B7 i.p.v. fossiele diesel.

2.14 Uitsluitingen

Tijdens de inventarisatie van relevante factoren is ook vastgesteld dat in zeer beperkte mate lasgas (Argon/ CO₂ 98/2) wordt gebruikt. Het verbruik van lasgas is buiten de berekening gehouden gezien de zeer beperkte hoeveelheid en het feit dat Argon (mono-atomisch) geen Green-house gas is.

Nagenoeg alle "travel" activiteiten worden uitgevoerd met bedrijfsvoertuigen waarvan de brandstoffen zijn meegenomen in deze emissie berekening. Slechts incidenteel worden privé voertuigen gebruikt voor "business travel". In relatie tot de totale emissie is dit aandeel echter zeer beperkt. Daarom wordt "Business travel" uitgesloten op basis van het materialiteits-overweging.

De onderbouwende berekening, uitgaande van een extreem hoog aantal kilometers (500.000) ziet er als volgt uit:

BEREKENING MATERIALITEIT ENERGIESTROOM	
Totale emissie (in ton CO ₂)	3.946 Ton
Materialiteits grens (in %)	2,5% (maximaal 5%, vlg. HB 3.1)
Materiele grens in emissie	98,65 Ton CO ₂
Energiebron onbekend, gewichtsklasse onbekend	
CO ₂ emissiefactor	195 gr CO ₂ per km
Geschatte jaarverbruik	500000 Km
CO ₂ emissie	97,5 Ton CO ₂
CO ₂ aandeel totale emissie	2,47%
RESULTAAT TOETSING MATERIALITEIT	
Op basis van de ingevulde gegevens bedraagt de materiele grens 505897 Km	
Conclusie:	NIET MATERIEEL
De opgegeven jaarhoeveelheid wordt volgens het handboek 3.1 (paragraaf 5.1, pag 31) niet materieel geacht. U kunt deze energiestroom buiten beschouwing laten. Vermeld dit echter wel duidelijk in uw CO ₂ emissie rapportage (met onderbouwing).	

2.15 Biomassa

Dolmans Landscaping Group levert Biomassa ten behoeve van de opwekking van duurzame energie. Dit gebeurt niet in eigen beheer, maar in samenwerking met daarin gespecialiseerde partners.

2.16 Onzekerheden

- De gegevens zijn door de regio bedrijven aangeleverd. In sommige gevallen zijn de facturen handmatig nagelopen om de hoeveelheden (veelal liters brandstof) vast te stellen of heeft een terug berekening plaatsgevonden vanaf grootboekrekeningen naar hoeveelheden brandstof.
- Voor de berekening van de uitstoot voor Dolmans Monsdal Limburg Noord wordt de informatie afgelezen op meters waarvan geen 100% inzicht bestaat in de verbruikers. Op de locatie zijn ook andere bedrijven gevestigd die ook een deel van het verbruik veroorzaken. Omdat de locatie gehuurd wordt, kunnen hier geen nadere gegevens worden vastgesteld. Hierdoor is het elektriciteitsverbruik hoger dan het feitelijke verbruik van Dolmans Monsdal Limburg Noord.
- De gegevens uit de Footprint zijn deel gebaseerd op gegevens uit de facturen van leveranciers van energie en deels op feitelijke meterstanden.
- Het energie- en brandstofverbruik van de Holding maakt onderdeel uit van de regio Limburg.
- Voor het omzetten van kilogram propaan naar liters wordt omrekenfactor 2 gebruikt (de dichtheid (=gewicht) van propaan is 0,510 kg bij 15°C voor 1 kubieke dm of 1 liter gas. Afgerond gebruiken we daarom een factor 2 van kg naar liter).
- Sinds publicatie emissierapportage 2021 versie 23.0 hebben minimale correcties op de emissie plaatsgevonden in verband met incorrect berekende emissiefactoren voor HVO20 en HVO30 (ong. 0,25% van totale bedrijfsemissie).
- De reductieresultaten worden veelal weergegeven in CO₂ emissie in relatie tot de omzetcijfers. Daarbij heeft geen correctie voor (prijs)inflatie plaatsgevonden.

3 Reductiedoelstellingen en voortgangsrapportage

3.1 Beleidsverklaring van de directie

Dolmans Landscaping Group is zich ervan bewust dat de reductie van de CO₂ uitstoot een positief effect heeft op het milieu. Al in het kader van het volgens ISO 14001 gecertificeerd milieumanagementsysteem zijn diverse acties in gang gezet om de belasting van het milieu te verbeteren.

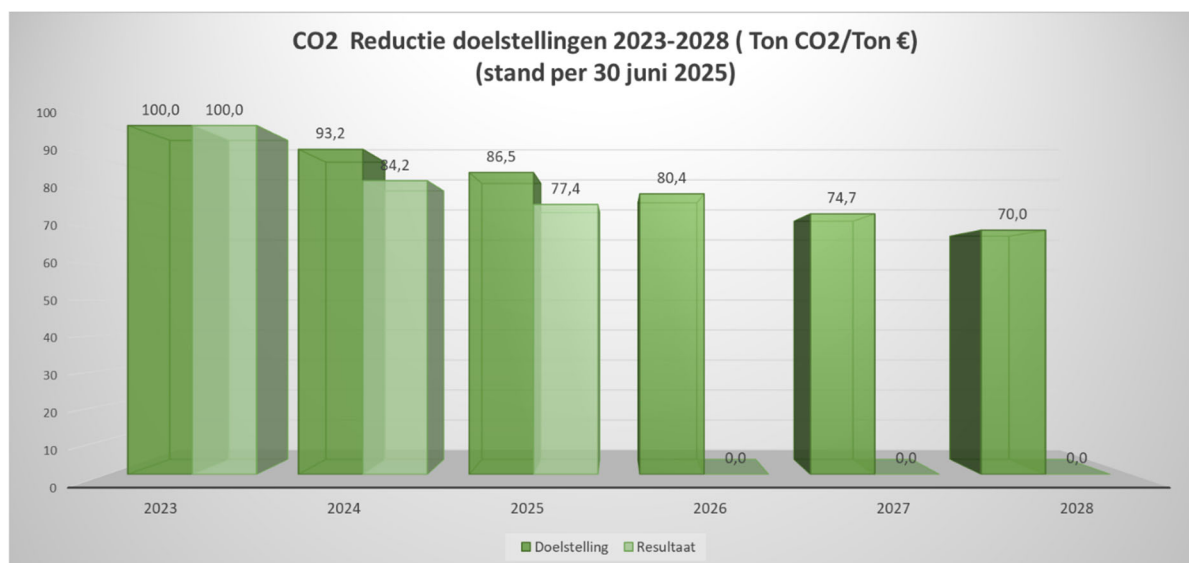
Het energiebeleid richt zich op materieel, mensen en processen.

Door een proactief en duurzaam investeringsbeleid wordt het machine- en wagenpark modern gehouden zodat geen onnodig verbruik van energie plaatsvindt. Bewuste keuzes en afwegingen worden gemaakt bij investeringen waarbij CO₂ uitstoot en andere relevante milieuaspecten medebepalend zijn voor de keuze van het materieel. In relatie tot onze sector achten wij ons een actieve middenmoter.

Door gebruikers, bestuurders, machinisten gericht op te leiden en voor te lichten over relevante milieuaspecten worden medewerkers gestimuleerd om hun gedrag en werkmethode zodanig aan te passen dat deze bijdragen aan een minimalisatie van de uitstoot.

Door de interne processen voor onder andere planning, werkvoorbereiding en uitvoering goed te organiseren worden de werkzaamheden efficiënt gepland en uitgevoerd hetgeen ook bijdraagt aan reductie van CO₂ uitstoot. Ook een goed georganiseerd materieelbeheer-proces (van aanschaf, tot gebruik, onderhoud en innovatie/modificatie) draagt bij tot reductie van CO₂ uitstoot.

Ten aanzien van de reductie van CO₂-uitstoot is een kwantitatieve doelstelling geformuleerd die per 31-12-2028 gerealiseerd moet worden. Ten opzichte van 2023 als basisjaar zal een reductie van 30% gerealiseerd worden.

Tot en met de eerste helft 2025 is de CO₂ uitstoot in relatie tot de omzet (Ton CO₂/Ton €) gedaald met 22,6% ten opzichte van het basisjaar 2023. Daarmee heeft Dolmans de geplande reductiedoelstelling ruim behaald.

Voor deze strategische periode wordt het doel gesteld op een reductie van 30% in 2028 ten opzichte van het nieuwe basisjaar 2023.

Dit zal worden gerealiseerd door verdere overstap naar emissieloze machines, voertuigen en materieel. Dit zal leiden tot afname van diesel, benzine en 2- en 4-takt brandstoffen. Waar nog dieselbrandstof nodig is, zal dit zoveel mogelijk worden omgezet naar HVO brandstoffen.

De overal doelstelling is om per 2028 de CO₂-emissie met 30% te reduceren (in relatie tot de omzet). Gesplitst naar scope 1 en 2 is dit respectievelijk een reductie van 30,2% en 1,3%.

Basisjaar 2023	Totaal 2023 basisjaar	2024	2025	2026	2027	2028	Scope	Reductie per energiestroom	Jaarlijkse reductie
Groene elektriciteit (Water/Wind)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	-	0,0%
Groene elektriciteit (zon)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	-	0,0%
Grijze elektriciteit	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	2,0	0,0%	0,0%
Elektriciteit voertuigen extern geladen (grijs)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	-	0,0%
Elektriciteit voertuigen extern geladen (groen)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	-	-10,0%
Waterstof (Groen)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	-	0,0%
Aardgas (verwarming)	136,1	129,3	122,8	116,7	110,8	105,3	1,0	22,6%	5,0%
Stadsverwarming (AVI)	6,8	6,7	6,6	6,6	6,5	6,4	2,0	4,9%	1,0%
Euro 95 (NL)	271,9	258,3	245,4	233,2	221,5	210,4	1,0	22,6%	5,0%
Diesel (NL) (100% reguliere diesel)	1423,7	1389,5	1356,2	1323,6	1291,9	1260,9	1,0	11,4%	2,4%
HVO-Diesel 50%-50% (HVO50)	0,0	145,7	291,5	437,2	583,0	728,7	1,0	-	Introductie
HVO-Diesel 20%-80% (HVO20)	1531,4	1230,8	919,2	613,2	306,7	28,3	1,0	98,2%	55,0%
Biodiesel (HVO)	25,6	33,4	43,7	57,1	74,6	97,5	1,0	-281,4%	-30,7%
LPG	21,3	20,2	19,2	18,2	17,3	16,4	1,0	22,6%	5,0%
Aardgas (CNG)	4,5	4,2	4,0	3,8	3,6	3,5	1,0	22,6%	5,0%
Aspen/Motomix	211,5	158,6	119,0	89,2	66,9	50,2	1,0	76,3%	25,0%
Propaan	38,4	38,4	38,4	38,4	38,4	38,4	1,0	0,0%	0,0%
Groengas (BIO-CNG)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	-	0,0%
AdBlue	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	1,0	0,0%	0,0%
HVO-Diesel 30%-70% (HVO30)	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	1,0	0,0%	0,0%
Totaal	3748,5	3492,7	3243,5	3014,6	2798,7	2623,4			

Index t.o.v. 2023	93,2%	86,5%	80,4%	74,7%	70,0%
-------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Voor de afgesloten periode 2018-2023 naar scopes en categorieën vertaald was sprake van de volgende deeldoelstellingen.

Scope 1 reductie: (per jaar)	Besparing op de uitstoot (2023 t.o.v. 2018)
2,5 % op Diesel verbruik Deze reductie zal mede worden bereikt door het invoeren van HVO met een veel lagere emissiefactor dan Diesel.	376,7 ton
2,0 % op Euro95 verbruik	10,4 ton
2,5 % op LPG verbruik	7,8 ton
2,0% op propaan	1,8 ton
2,5% op gasverbruik (verwarming)	16,4 ton
5,0% op Aspen/Motomix	37,5 ton
Toename van 5% van Groengas en AdBlue	-0,7 ton

Scope 2 reductie:	Besparing op de uitstoot:
75% reductie op elektriciteit (verduurzamen verbruik op huurlocaties)	12,1 ton
2,5% reductie op Warmtegebruik (stadsverwarming)	0,6 ton

3.2 Basisjaar

Voor toekomstige emissie berekeningen zal 2023 als nieuw basisjaar dienen. De emissie over het basisjaar zal als nieuwe indexcijfer 100 worden gehanteerd.

3.3 Hercalculatie CO₂ Ratio

De hercalculatie wordt berekend door middel van de volgende methode:

- Bereken de hoeveelheid uitgestoten CO₂ in gram en ton in het referentiejaar
- Bereken de omzet in het referentiejaar
- Bereken de uitgestoten CO₂ in uitstoot/omzet (€) (1000kg per 100.000 euro omzet of Ton/Ton)
- Herzie bovenstaande berekeningen voor het jaar van controle en nacalculatie
- Bereken de toe/afname van CO₂ uitstoot per euro in vergelijking met het basisjaar
- Bereken de procentuele toe/afname van de hoeveelheid uitgestoten CO₂ in uitstoot t.o.v. omzet (€)

Voor het basisjaar wordt de CO₂ in uitstoot(ton)/omzet (€) (gram per euro omzet) op 100 gesteld.

De voortgang zal in onderstaand overzicht worden bijgewerkt.

3.4 Documentatie

De documentatie van de emissieberekening wordt beheerd door de KAM Coördinator voor de landelijke berekening. Per regio worden een CO₂ Registratie bijgehouden die de input vormt voor de emissieberekening.

4 Reductie maatregelen

Dolmans Landscaping Group ziet het reduceren van haar CO₂ uitstoot als een verplichting ten aanzien van het milieu en toekomstige generaties. Daarnaast voelt Dolmans Landscaping Group een maatschappelijke verantwoording om haar verbruik van energie te reduceren.

Voor de lange termijn heeft Dolmans Landscaping Group een duurzaamheidsbeleid ontwikkeld. Dit duurzaamheidsbeleid is gericht op 80% CO₂ reductie in de komende 20 jaar. Voor de meest recente strategische periode (2023-2028) is de doelstelling om 30% CO₂ reductie te realiseren (scope 1 reductie 30,2% en scope 2 reductie 1,3%).

Om de reductie van CO₂ te kunnen realiseren heeft Dolmans Landscaping Group een aantal CO₂ reducerende maatregelen opgesteld. De belangrijkste maatregelen zullen gericht zijn op brandstof verbruik. In sommige regio's wordt veel brandstof verbruikt voor het vervoer van medewerkers terwijl andere regio's meer brandstof verbruiken op zwaarder materiaal zoals vrachtauto's, tractoren, graafmachines. Ook het soort werk (aanleg, onderhoud) en de regio (stedelijk of landelijk gebied) en de ligging van de projecten (geconcentreerd of wijdverspreid) heeft invloed op het specifieke verbruik. Tijdens de Management review wordt specifiek gerapporteerd over de stand van het wagenpark.

De analyse van het overige materieel wordt binnen de vestigingen uitgevoerd in het kader van de jaarlijkse investeringsvoorstellen.

Elke regio zal op basis van hun specifieke kenmerken specifieke maatregelen treffen. De onderstaande maatregelen zullen dus afhankelijk van het bedrijfsonderdeel en de specifieke situatie een lokale invulling krijgen.

Voor zowel de korte, de middellange en de lange termijn zijn er maatregelen opgesteld die een duurzaam resultaat moeten waarborgen. Deze vormen tezamen het Energie Management Actieplan:

4.1 Scope 1 en 2 Actieplan

4.1.1 Korte termijn (binnen 3 jaar):

- Dolmans Landscaping Group koopt uitsluitend duurzame elektriciteit in. Op huurlocaties waar niet geregeld kan worden dat de verbruikte stroom duurzame stroom is, zal Dolmans zorgen voor verduurzaming via GvO's.
- Besparing van elektriciteit door installatie van ledverlichting.
- Daarnaast wordt waar mogelijk ingezet op in gebruik nemen van PV-installaties aan te leggen.
- Invoering van duurzame brandstoffen zoals HVO zal de komende jaren verder worden ingevoerd (verwachte besparing per 2028 door aanpassing Diesel-HVO mix: 28,5%)
- Elektrificering wagenpark en van gereedschap en materieel zal verder worden doorgevoerd en ook zal daarbij verder gekeken worden naar groter materieel. Behalve het handgereedschapen worden ook maaimachines (Zero Turn), quads en werktuigdragers geëlektrificeerd. (Verwachte besparing per 2028 5% op wagenpark en 25% op 2- en 4-taksbrandstoffen).
- Via trainingen voor Het Nieuwe Rijden worden medewerkers bewust gemaakt van de invloed van hun rijgedrag op het brandstofverbruik en ook de CO₂-emissie.
- Modernisering van gebouwen en isolatie gericht op besparing van aardgas voor verwarming van panden. (Verwachte besparing per 2028: 5% op aardgas en 1% op stadverwarming)
- Inregelen van de verwarmingsinstallatie en vervanging van oudere cv-ketels zal een reductie van CO₂-uitstoot realiseren.
- Een actief investeringsbeleid ten aanzien van machines en voertuigen zorgt voor een verdere verjonging van het machinepark wat een positief effect zal hebben op verbruik/uitstoot.
- Invoering van brandstofmonitoring, en rapportage daarover, zal nog meer bewustzijn bij bestuurders en gebruikers opleveren. (Verwachte besparing per 2028: 5% op Benzine/LPG/Aardgas (CNG)).

4.1.2 Middellange termijn (3 tot 5 jaar)

- Bij herhuisvesting van regio bedrijven zal actief gekeken worden naar panden die energie efficiënt zijn en goed geïsoleerd.
- Door optimale afstemming tussen regio bedrijven worden onnodige reis- en transportafstanden voorkomen.
- Bij de inkoop ten behoeve van projecten zal bij de materiaalkeuze specifiek gekeken worden naar CO₂-emissie. Ook de keuze van leveranciers en onderaannemers zal medebepaald worden op hun CO₂-emissie reductie beleid.
- Waar mogelijk in samenspraak met opdrachtgevers overstappen op meer elektrische voertuigen of voertuigen op biogas.
- In beoordelings- en functioneringsgesprekken zal het gedrag van medewerkers ten aanzien van CO₂-reductie en aanvaarding van nieuwe technologieën (denk aan werken met elektrisch gereedschap) specifiek worden geïntegreerd. Ook bij het afdelingsoverleg met de medewerkers is dit een terugkerend punt van aandacht.

4.1.3 Lange termijn (> 5 jaar)

- Op het gebied van groot materieel zullen innovatieve ontwikkelingen worden besproken gericht op verduurzaming van groot materieel zoals vrachtwagen, tractoren en grondverzetmachines. Daarbij worden ook de ontwikkelingen op gebied van waterstof op de voet gevolgd.
- Uitvoeren strategisch duurzaamheidsplan

4.2 Scope 3

In het kader van scope 3 emissiereductie is een strategisch plan opgesteld. Daarnaast zijn 2 ketenanalyse gemaakt voor de belangrijkste scope 3 emissies. Op basis van de ketenanalyses zijn de volgende maatregelen met betrekking tot scope 3 geformuleerd.

4.2.1 Plan van Aanpak Inkoop-Circulariteit

- inkoop van duurzame producten
- hergebruik op projectlocatie: minder nieuwe producten, minder transport, minder afvalstromen
- opzetten database circulaire producten (2021-2022)
- informeren ketenpartners (continu)
- onderaannemers : periodieke roadshows
- opdrachtgevers : publicaties, presentaties
- inkoopbeleid (DOC201A) aanpassen, bekrachtigen door directie/management en implementeren in organisatie (2023)
- inkoopadministratie o.b.v. hoeveelheden (2023)
- Opnemen duurzaamheid/circulariteit in totale Strategisch plan DLG (2024)
- Door ontwikkelingen toe te passen circulaire maatregelen (2024-2025)
- Intensiveren samenwerking met partners in de keten (2024-2025).

4.2.2 Plan van Aanpak Inhuur Materieel

- Uitwerken rekenmethode diesilverbruik o.b.v. gegevens onderaannemers
  - Keuze te benaderen onderaannemers
  - Benaderen onderaannemers
  - Verkrijgen gegevens
  - Verbeteren rekenmethode
- Overleggen met onderaannemers over reductiemogelijkheden
  - Keuze te benaderen onderaannemers

- Benaderen onderaannemers
- Inplannen overleggen (o.a. bespreken start-stop systemen & Het Nieuwe Draaien)
- Pilot brandstofadditief (na goed afronden pilot binnen Dolmans).

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1 Verdeelsleutel toewijzing emissies

Brandstof/Energie totalen:

Voor de locaties is een verdeelsleutel geschat tussen het verbruik van energie op kantoor, productielocaties en het verbruik van het wagenpark. Dit is per onderdeel van de energiestromen, en ziet er als volgt uit:

Energiestroom	Kantoren	Productie	Wagenpark
Windkracht	100%		
Zonne-energie	100%		
Grijze Stroom	100%		
Aardgas (G-gas)	100%		
Gemiddelde Warmtenetten	100%		
Benzine E10		20%	80%
Diesel B7		60%	40%
LPG		20%	80%
Aardgas (CNG)			100%
Aspen/Motomix		100%	
Propaan		100%	
BIO-CNG (Groengas)			100%
Ad Blue (additief)		60%	40%

5.2 Bijlage 2 Voortgangsrapportage CO₂ reductie Scope 1 en 2

Scope 1 reductie:	Besparing op de uitstoot:
11,9% op brandstof verbruik (diesel)	376,7 ton
Voortgang 1 ^e halfjaar 2018: Op materieel gebied zijn al de meeste acties uitgezet. De overstap naar duurzame brandstoffen is nog niet doorgevoerd. De hiervoor opgerichte werkgroep zal de verdere aanpak en doelstellingen (2023) bepalen.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2018: De overstap naar duurzame brandstoffen is nog niet doorgevoerd. De hiervoor opgerichte werkgroep zal de verdere aanpak en doelstellingen (2023) bepalen.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2019: De invoering van HVO-brandstoffen is een feit. Met opdrachtgevers zijn specifieke afspraken gemaakt over toepassing van HVO. Investerings in aparte tanks voor HVO 100 zijn goedgekeurd. Afspraken met brandstofleveranciers zijn gemaakt.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2019: HVO invoering gaat verder, een meerjaren invoerplan is vastgesteld. Ook bij extern tanken wordt reeds HVO-Diesel mix getankt. Tevens sterke focus op investeringen en materieelbeleid. In 2 ^e helft nog wel absolute groei (1,4%) van Diesel gerelateerde CO ₂ emissie, maar in relatie tot groei daalt de emissie volgens verwachting.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2020: HVO invoering gaat verder, een meerjaren invoerplan is vastgesteld. Op onze hoofdvestiging wordt vanaf begin 2020 HVO20 getankt vanuit het eigen tankstation. Daarnaast wordt door vernieuwing van het wagenpark ook het verbruik gedrukt doordat nieuwere voertuigen over het algemeen zuiniger zijn dan de voertuigen die daarvoor worden ingeruild.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2020: Het HVO invoerplan wordt verder uitgerold. HVO100, HVO30 en HVO20 worden steeds meer toegepast en levert een aanzienlijke CO ₂ emissie besparing op.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2021: Geen wijzigingen. De uitrol verloopt volgens plan en dit is zichtbaar in de dalende emissiecijfers.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2021: Geen wijzigingen. De uitrol verloopt volgens plan en dit is zichtbaar in de dalende emissiecijfers. Ook in 2022 staan weer nieuwe vervangingen van Diesel door HVO gepland.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2022: Het HVO aandeel neemt toe en ook elektrificatie draagt bij tot reductie van Diesel/HVO verbruik.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2022: HVO invoerplan wordt verder uitgerold en vervangt reguliere Diesel.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2023: HVO invoerplan wordt verder uitgerold en vervangt reguliere Diesel. In 2023 geen nieuwe vestigingen omgezet naar HVO. Mede hierdoor lijkt de reductie te stagneren.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2023: Geen nieuwe ontwikkelingen. Einddoelstelling is ruim gerealiseerd.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2024: Vervanging van fossiele diesel door HVO brandstof of loopt door.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2024: Vervanging van fossiele diesel door HVO brandstof of loopt door. Tevens minder Diesel-HVO door Zero-Emissie materieel.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2025: Zelfde koers wordt gevolgd. Elektrificatie maakt steeds meer mogelijk (versnipperaars, hoogwerkers, maaiers). HVO beleid blijft gehandhaafd.	
9,6% op brandstofverbruik (euro)	10,4 ton
Voortgang 1 ^e halfjaar 2019:	

Het verbruik van Euro95 is toegenomen omdat voor personenauto's steeds meer diesel aangedreven voertuigen plaats maken voor voertuigen op Euro95. Op zich een gunstige verschuiving op basis van verbruik en emissie per liter.
Intrede van elektrische personenauto's moeten toch een neerwaartse trend op verbruik van Euro95 opleveren (op termijn).

Voortgang 2^e halfjaar 2019:

De absolute uitstoot van Euro95 brandstof is toegenomen. Voor bedrijfsauto's wordt minder vaak een Dieselvariant, maar eerder een Euro95/Hybride variant aangeschaft.
Euro95 levert de grootste stijging in emissie op, maar voorkomt extra uitstoot door Diesel.
Door elektrificatie wordt een daling verwacht (1e half jaar 2020 aanschaf van 7 100% elektrische bedrijfsauto's. 2e half jaar 2020 verdere aanschaf 4 100% elektrische personenauto's.)

Voortgang 1^e halfjaar 2020:

Er zijn meer hybride en elektrische voertuigen aangeschaft. De stijging van euro van de afgelopen jaren (veroorzaakt door vervanging van dieselveertuigen door Euro95 voertuigen) lijkt in de eerste helft 2020 terug te lopen.
Daarnaast wordt door vernieuwing van het wagenpark ook het verbruik gedrukt doordat nieuwere voertuigen over het algemeen zuiniger zijn dan de voertuigen die daarvoor worden ingeruild.

Voortgang 2^e halfjaar 2020:

Er zijn meer hybride en elektrische voertuigen aangeschaft. Reductie van Benzine verbruik is duidelijk zichtbaar.

Voortgang 1^e halfjaar 2021:

Ook de maatregelen op het gebied van elektrificatie gaan steeds verder en ook dit heeft een reducerend effect.

Voortgang 2^e halfjaar 2021:

Bij vervangingen is primair gegaan voor elektrische of hybride voertuigen.

Voortgang 1^e halfjaar 2022:

De groei van de organisatie en het wagenpark zorgt toch voor lichte toename in Euro95 verbruik.

Voortgang 2^e halfjaar 2022:

Elektrificatie zorgt voor terugdringing verbruik. Echter verbruik enigszins toegenomen.

Voortgang 1^e halfjaar 2023:

Er is een sterke toename van Benzine verbruik waar te nemen.

Voortgang 2^e halfjaar 2023:

Per einde doelstellingenperiode is het verbruik gestegen. Dit wordt toegeschreven aan vervanging dieselveertuigen voor benzine(hybride) voertuigen.

Voortgang 1^e halfjaar 2024:

Verduurzaming van het wagenpark zorgt voor minder benzine verbruik (door elektrificatie), maar groei van het wagenpark beperkt de reductie van benzine verbruik.

Voortgang 2^e halfjaar 2024:

Geen bijzondere ontwikkelingen. Zero-emissie heeft de voorkeur.

Voortgang 1^e halfjaar 2025:

Verduurzaming loopt door. Meer elektrificatie mogelijk. Beleid blijft elektrisch tenzij het echt niet kan.

11,9% op gasverbruik (verwarming)

16,4 ton

Voortgang 1^e halfjaar 2018:

Geen specifieke nieuwe ontwikkelingen te melden.

Voortgang 2^e halfjaar 2018:

Geen specifieke nieuwe ontwikkelingen te melden.

Voortgang 1^e halfjaar 2019:

Verwarmingsinstallaties worden onderhouden en waar relevant vervangen. Nieuwe generaties verbruiken minder gas.

Voortgang 2^e halfjaar 2019:

Geen specifieke nieuwe ontwikkelingen te melden.

Voortgang 1^e halfjaar 2020:

Geen specifieke nieuwe ontwikkelingen te melden. Wel zijn een aantal vestigingen verhuisd naar grotere panden waardoor het verbruik wat is toegenomen.

Voortgang 2 ^e halfjaar 2020: Geen specifieke nieuwe ontwikkelingen te melden.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2021: Er zijn geen specifieke maatregelen getroffen, maar het stijgende verbruik van aardgas is wel aanleiding om dit in 2021-2022 weer op de agenda te zetten.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2021: Er zijn geen specifieke maatregelen getroffen in de 2 ^e helft van 2021. Wel zijn op lokaal niveau enkele installatie/besturingen geoptimaliseerd. Door groei van de organisatie zijn wel meer kantoren in gebruik genomen die ook verwarmd worden.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2022: Geen bijzonderheden.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2022: Geen bijzonderheden.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2023: Geen bijzonderheden.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2023: De aardgas reductie is lager uitgevallen. In totaal is in 2023 de helft van de beoogde besparing gerealiseerd.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2024: Geen bijzonderheden.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2024: Geen bijzonderheden.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2025: Geen bijzonderheden.	
5% op Aspen/Motomix (klein materieel)	37,5 ton
Voortgang 1 ^e halfjaar 2018: De elektrificering van het materieel wordt steeds verder doorgevoerd.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2018: De elektrificering van het materieel wordt steeds verder doorgevoerd.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2019: Het aandeel geëlektrificeerd gereedschap neemt steeds verder toe. De laadfaciliteiten breiden zich verder uit en zijn beschikbaar op de bedrijfslocatie, maar er zijn ook voertuigen aangeschaft met laadvoorzieningen om op projectlocatie (mobiel) ook accu's voor gereedschappen op te laten.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2019: Aanschaf elektrische handgereedschap is nu de regel, tenzij. Techniek en vermogen ontwikkelt zich goed. Verbruik en dus emissie wel toegenomen, wordt veroorzaakt door groei van activiteiten. Verdere elektrificering voorzien.	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2020: Aanschaf elektrische handgereedschap vormt nog steeds het uitgangspunt. Ook grotere materieelsoorten worden nu waar mogelijk aangeschaft in de elektrische variant.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2020: Een steeds groter aandeel van handgereedschappen is elektrisch. Het gebruik van motomix is afgenomen. Bij vervanging of investering geldt: "Elektrisch tenzij".	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2021: Geen wijzigingen. De elektrificatie gaat door.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2021: Elektrificatie blijft een speerpunt. Nog steeds geldt: "Elektrisch tenzij".	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2022: Geen wijzigingen. De elektrificatie gaat door. Wel groei in omvang machinepakket.	
Voortgang 2 ^e halfjaar 2022: Situatie ongewijzigd. De norm blijft "Elektrisch tenzij".	
Voortgang 1 ^e halfjaar 2023:	

Situatie ongewijzigd. De norm blijft "Elektrisch tenzij". Stabiele tendens in verbruik. Wel steeds verdere toename van aantallen elektrisch gereedschap.

Voortgang 2^e halfjaar 2023:

Ondanks elektrificatie is in 2023 tov 2018 een stijging van 14,9 Ton CO₂ zichtbaar. Grote delen van het handgereedschap zijn elektrisch, maar de omvang van het materieelpakket is sterk gestegen.

Voortgang 1^e halfjaar 2024:

Ondanks toename van het aantal gereedschapstukken stabiliseert het verbruik van motomix.

Voortgang 2^e halfjaar 2024:

Naarmate technische mogelijkheden van elektrisch gereedschap zich verder ontwikkeld, worden meer motorische handgereedschappen vervangen door elektrische varianten.

Voortgang 1^e halfjaar 2025:

Naarmate technische mogelijkheden van elektrisch gereedschap zich verder ontwikkeld, worden meer motorische handgereedschappen vervangen door elektrische varianten.

Scope 2 reductie:

Besparing op de uitstoot:

80% op elektriciteit

12,1 ton

Voortgang 1^e halfjaar 2018:

Geen veranderingen. Doelstelling behaald. Bij ingebruikname van externe locaties zal met verhuurders wel gesproken moeten worden over elektriciteit.

Voortgang 2^e halfjaar 2018:

Geen veranderingen.

Voortgang 1^e halfjaar 2019:

Ingekochte elektriciteit wordt duurzaam opgewekt (met name door Nederlandse Wind). Ook voor nieuwe locaties en vestigingen worden levering van duurzame elektriciteit geregeld. Door invoering van elektrisch gereedschap en voertuigen neemt wel het verbruik van elektriciteit toe.

Voortgang 2^e halfjaar 2019:

Situatie feitelijk onveranderd. E-behoefte op sommige locaties leidt nu wel infrastructurele bottleneck die moeten worden aangepast.

Investerings in eigen PV (Zonnepanelen) installaties worden voor toekomst overwogen.

Voortgang 1^e halfjaar 2020:

Situatie feitelijk onveranderd. Verbruik neemt enigszins toe, mede door nieuwe (grotere) panden en meer elektrische voertuigen/machines/gereedschappen. Ingekochte elektriciteit is wel CO₂ neutraal.

PV installaties staan nog niet concreet op de planning.

Voortgang 2^e halfjaar 2020:

Geen bijzonderheden. Het absolute verbruik van elektriciteit is verder toegenomen.

Verkenningen naar inzet van waterstof zijn opgestart.

Voortgang 1^e halfjaar 2021:

Mede door de elektrificatie neemt het verbruik toe. Door de overname van Den Boer Landscaping is er weer sprake van meer grijze stroom. Ook dit is een punt dat in 2021-2022 op de agenda staat.

Voortgang 2^e halfjaar 2021:

Verbruik neemt door elektrificatie verder toe. Contracten zijn zover mogelijk vergroend.

Voortgang 1^e halfjaar 2022:

Verbruik neemt door elektrificatie geleidelijk toe.

Voortgang 2^e halfjaar 2022:

Elektrificatie leidt tot verdere toename.

Voortgang 1^e halfjaar 2023:

Elektrificatie leidt nog steeds tot verdere toename.

Voortgang 2^e halfjaar 2023:

De uitstoot is niet verminderd omdat er nog 2 locaties grijze stroom werd gebruikt. 1 daarvan is inmiddels groen geworden. De andere aansluiting wordt nog onderzocht (huurpand).

Voortgang 1^e halfjaar 2024:

Voor alle panden wordt nu groene stroom gebruikt.

Voortgang 2^e halfjaar 2024:

Voor alle panden wordt nu groene stroom gebruikt. Bij de verbouwing in Amsterdam wordt ook een PV installatie aangebracht.

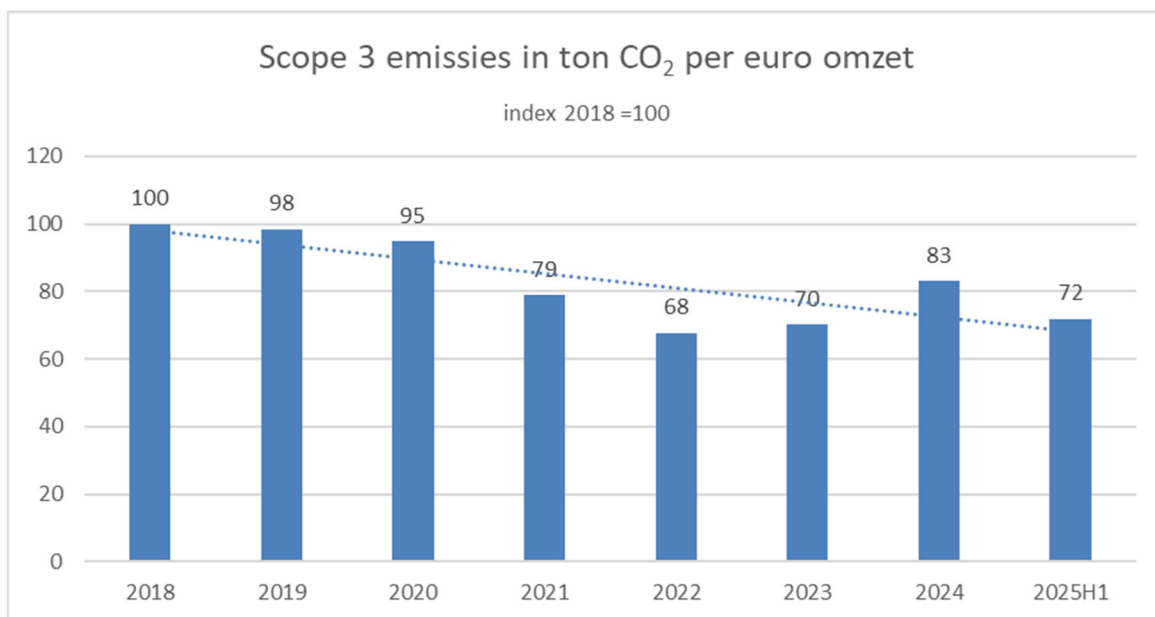
Voortgang 1^e halfjaar 2025:

Geen verdere bijzonderheden. Verbruik neemt toe door meer elektrische gereedschappen, voertuigen en materieel.

5.3 Bijlage 3 Voortgangsrapportage Scope 3 en Ketenanalyses

Zie paragraaf 2.8 voor de ontwikkeling van de Scope 3 emissie over de afgelopen jaren.

De algemene trend is dat de berekende hoeveelheid scope 3 CO₂-emissies een jaarlijkse toename laten zien. Dit heeft te maken met de groei van de organisatie, waarbij geldt dat in absolute zin meer werk ook meer CO₂-veroorzaakt. Wanneer de scope 3 emissies worden afgezet tegen de omzet is over de periode 2018-2023 een dalende trend te zien, kwam 2024 echter hoger uit en lijkt 2025 ook iets hoger dan voorgaande jaren uit te komen.

De grafiek laat zien dat er in eerste helft 2025 ten opzichte van 2018 een reductie van 28% is gerealiseerd.

Op basis van de scope 3 inventarisaties zijn nadere onderzoeken gedaan naar 2 ketenanalyses. Daarin zijn concrete doelstellingen en een plan van aanpak benoemd.

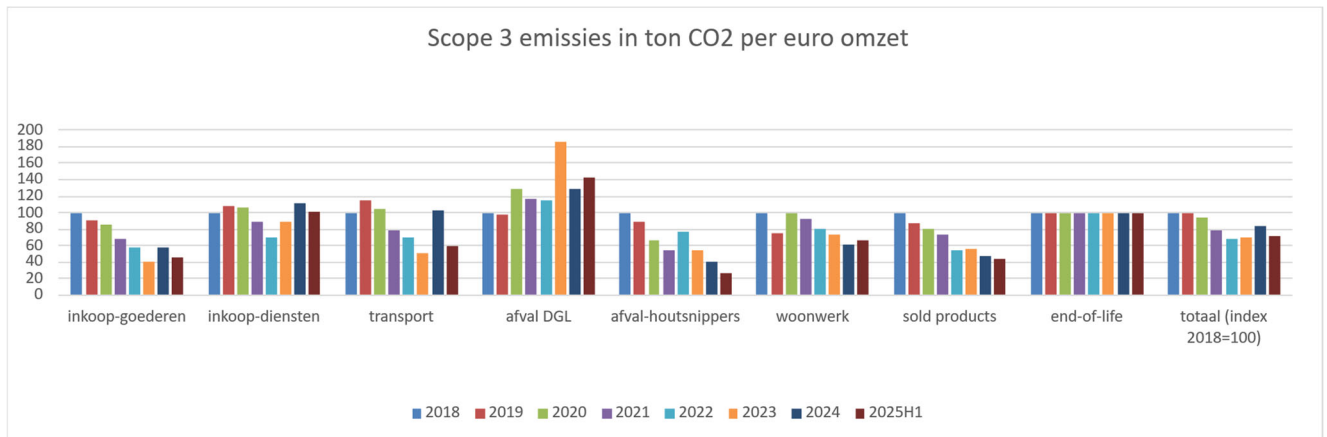
Scope 3 emissie kan gezien de aard van het bedrijf en de activiteiten sterk fluctueren. In periodes waarin sprake is van verslechterde economische omstandigheden (wegvallen van projecten) zal de scope 3 emissie verminderen omdat er minder inhuur van onderaannemers en transport plaats vindt. Wel neemt scope 1 emissie toe omdat dan de eigen machines het werk zullen uitvoeren.

Zo heeft ook de toe- of afname van het aantal Fte een directe invloed op de hoeveelheid scope 3 emissies vanuit woon-werkverkeer.

De veranderingen in de schatting van de scope 3 emissie zijn daarom niet rechtstreeks toe te schrijven aan specifieke maatregelen. Wel wordt waar mogelijk de invloed die er is, ook aangewend om leveranciers en onderaannemers aan te moedigen om ook een actief energiebeleid te voeren. De scope 3 emissie wordt jaarlijks bijgewerkt in het overzicht. De ketenanalyses die zijn opgesteld zijn steeds gericht op de meeste materiële emissiestromen binnen scope 3.

De relatieve ontwikkeling van de scope 3 emissies (gemeten in ton CO₂ per euro omzet) geeft wel wat inzicht in de trends per scope 3 categorie.

Uitgesplitst per categorie binnen de scope 3 is de ontwikkeling als volgt:

SCOPE 3 REDUCTIE

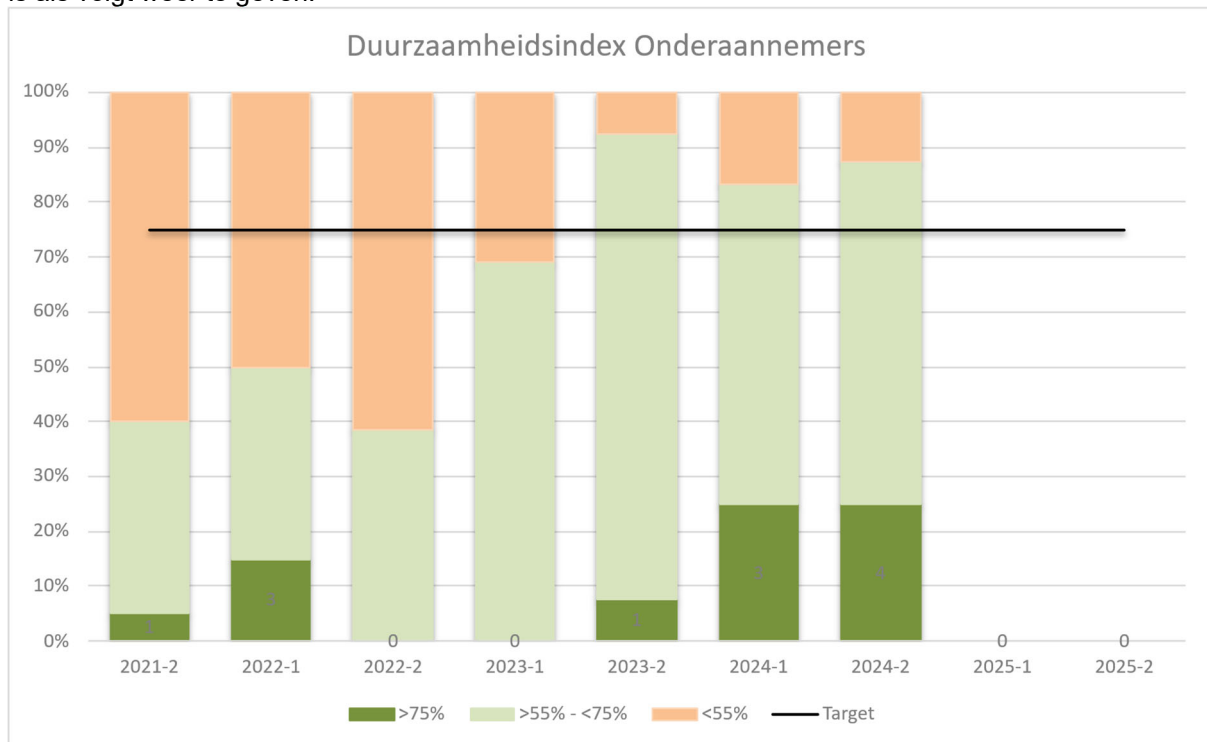
INHUUR ONDERAANNEMERS

Scope 3 doelstelling – inhuur onderaannemers

Dolmans Landscaping Group wil in 2025 75% van de vaste onderaannemers een score van 7,5 of hoger laten behalen op de duurzaamheidsindex onderaannemer

De eerste meting van de duurzaamheidsindex is uitgevoerd in Q3 2021. Daaruit kwam dat iets minder dan 5% van de onderaannemers een 7,5 of hoger scoorde. Daarmee is er nog veel te winnen.

Daarna zijn verdere metingen gedaan. De ontwikkelingen in de duurzaamheidsindex voor onderaannemers is als volgt weer te geven:

De volgende bijzonderheden zijn waar te nemen.

- Het aantal onderaannemers dat meer dan 75% scoort is nog beperkt (16% in 2024).
- Het aantal onderaannemers dat lager scoort dan 55% is weer terug op het niveau van 1 jaar eerder.

In 2023-2024 zijn diverse acties uitgevoerd:

- Onderaannemers zijn gestimuleerd om HVO brandstof te gaan gebruiken (geïnitieerd vanuit opdrachtgevers en back-to-back door vertaald naar de onderaannemers).
- Onderaannemers zijn betrokken bij Demo's van nieuw (elektrisch) materieel.

De ontwikkelingen zijn positief en dit beleid wordt verder vervolgd. Het feit dat er genoeg werk is voor alle onderaannemers maakt het in sommige gevallen wel lastiger om de onderaannemers in beweging te

SCOPE 3 REDUCTIE

krijgen. Daarom is het van belang om vooraf met onderaannemers afspraken te maken over in te zetten materieel en toe te passen brandstoffen.

Update eind 2024: Per eind 2024 is percentage hoger dan 75% niet gestegen (nog steeds 25%). Wel is het aandeel met een score lager dan 55% gedaald naar 12,5%.

INKOOP GOEDEREN - CIRCULARITEIT

Scope 3 doelstelling – inkoop goederen

Dolmans Landscaping Group heeft als doel om de scope 3 emissies als gevolg van de inkoop van goederen in aanleg & renovatie projecten in de periode 2021-2026, met 5% te reduceren ten opzichte van 2021.

In een eerder onderzoek is vastgesteld dat 20% van de CO₂-uitstoot in projecten is toe te wijzen aan aanleg & renovatie projecten. Op basis van de berekende scope 3 emissie is berekend dat in 2021 de hoeveelheid CO₂ voor de inkoop van goederen in dergelijke projecten 1.027 ton CO₂ bedroeg. Dit is het referentiegetal voor de komende jaren.

Voortgang 2022:

Het C-team (Circulariteit) is in 2022 onder leiding van de COO actief geworden. Daarmee is een denktank ingericht die actief zoekt naar mogelijkheden om meer circulair te werken. Enerzijds in de vorm van inkoop van circulaire producten (bijvoorbeeld bestratingsmateriaal, of meubilair voor de buitenruimten). Anderzijds in de vorm van hergebruik mogelijkheden van afvalstromen die vrijkomen bij onze werkzaamheden. 2022 is een jaar van verkenning geweest. Voor de toekomst is het van belang dat registraties van toegepaste circulaire materialen mogelijk wordt, zodat de resultaten en de voortgang meetbaar wordt. In 2022 is het nieuwe ERP verder ingevoerd.

Voortgang 2023:

Met de geplande maatregelen is een start gemaakt, maar deze hebben nog geen significant effect gehad. Het C-Team is verder gegaan. Er zijn contacten met externe partijen gelegd en gesprekken met kennisinstututen en startups hebben plaatsgevonden om het team te motiveren en kansen te identificeren. Tevens is er een onderzoek uitgevoerd door een afstudeerder. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan het C-Team en zullen input zijn voor verder stappen.

Via SharePoint is een circulaire database ingericht waar bedrijfsbureaus vanuit de verschillende vestigingen gebruik kunnen maken. Om de voortgang intern te communiceren is ook een nieuwsbrief verspreid over het C-team.

Voortgang 2024: In 2024 is de afdeling LenP meer betrokken en worden organisatorische maatregelen getroffen om meer centrale informatie beschikbaar te krijgen voor de bedrijfsbureaus van de vestigingen. Er zijn enkele projecten uitgevoerd waarbij circulariteit centraal heeft gestaan. Deze projecten hebben weer mogelijkheden opgeleverd die toegevoegd zijn aan de circulaire database. Hierdoor kunnen alle vestigingen kennis nemen van deze circulaire mogelijkheden en deze ook toepassen op projecten die zij uitvoeren. Het C-team is in 2024 niet heel actief geweest door wisselingen in de bezetting van de organisatie. In 2025 zal het C-team weer aangejaagd worden.

SCOPE 3 REDUCTIE

Om de problemen met de kwantificeerbaar van de voortgang op te lossen is het van belang om te kunnen rapporteren hoeveel circulaire producten er ingekochten worden. Dit is een van de aandachtspunten bij het BI (Business Intelligence) project dat in 2025-2026 loopt. Daarbij worden circulaire producten “getagd” in het ERP systeem zodat de hoeveelheid gerapporteerd kan worden.

Voortgang 1^e helft 2025:

Gezien het feit dat deze ketenanalyse echter geen concrete voortgang laat zien, zal in de loop van 2026 een andere ketenanalyse worden geselecteerd. In het kader van de invoering van handboek 4.0, en de daaraan gekoppelde waarde keten analyses en het klimaattransitieplan zal het scope 3 beleid worden herzien en aangepast.

AFVALSTROMEN

Scope 3 doelstelling – afval

Dolmans Landscaping Group heeft als doel het reduceren van de CO₂ - uitstoot die gepaard gaat met productie- en bedrijfsafval met 3% in 2026 ten opzichte van 2022.

Voortgang 2^e halfjaar 2018:

Gericht acties die in gang zijn gezet om de hoeveelheid afval te verminderen:

- Meer inzetten op Bokashi een methode om organisch restmateriaal terug te geven aan de bodem (= CO₂-neutraal)
- Houtsnippers naar bio centrales
- Hergebruik hout en gras (bv afzettingsspalen gemaakt van gras)
- Recycling van bedrijfskleding

Voortgang 1^e halfjaar 2019:

Vanaf 2019 wordt op een verbeterde wijze in kaart worden gebracht hoe de afvalstromen van Dolmans Landscaping Group verdeeld zijn en hoeveel CO₂ hierbij werkelijk vrijkomt. Dit gebeurt aan de hand van een inzichtelijk registratiesysteem met zowel de afvalsoort en exacte hoeveelheden.

Voortgang 2^e halfjaar 2019:

Gerichte acties die in 2019 in gang zijn gezet om de hoeveelheid afval te verminderen:

- Meer inzetten op Bokashi een methode om organisch restmateriaal terug te geven aan de bodem (= CO₂-neutraal)
- Houtsnippers naar bio centrales
- Hergebruik hout en gras (bv afzettingsspalen gemaakt van gras)
- Recycling van bedrijfskleding
- Aansluiten bij NL Green label (circulair)
- Herinrichting afvalcontainerpark Arnhem voor betere afvalscheiding

Bij gebrek aan inzicht in de werkelijke hoeveelheden afgevoerde afvalstromen is de ontwikkeling in de periode 2016-2019 gemeten aan de hand van CO₂-emissie zoals die is berekend via de prijs van het afvoeren. Dit laat een wisselend beeld zien. Dit beeld wijzigt niet wanneer de berekende hoeveel CO₂ wordt gerelateerd aan de omzetontwikkeling.

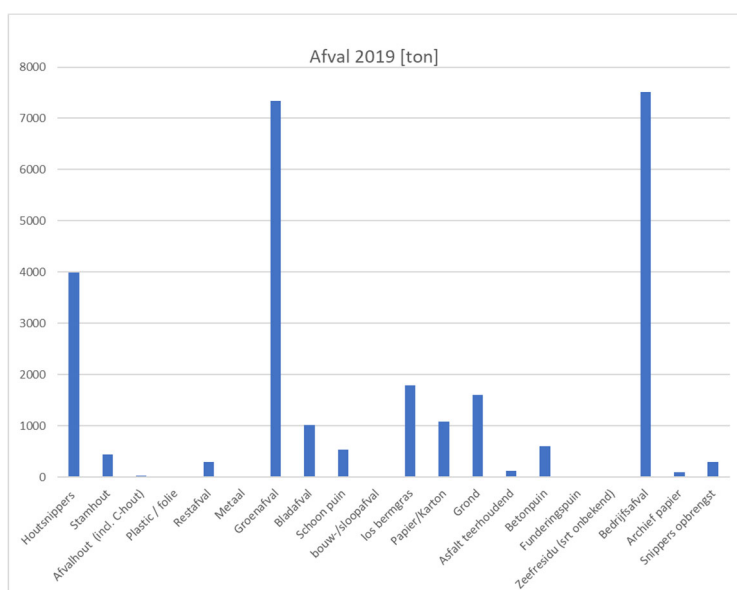
Ontwikkeling afval (index 2016=100)

jaar	Ton CO ₂	ton/euro
2016	100	100

SCOPE 3 REDUCTIE

2017	147	151
2018	119	130
2019	132	119

Vanaf 2019 is het mogelijk om de ontwikkeling van de hoeveelheid afval te volgen op basis van werkelijk afgevoerde hoeveelheden per afvalsoort. De gegevens over 2019 maken duidelijk dat er drie significante afvalsoorten binnen Dolmans Landscaping Groep voorkomen: houtsnippers, groenafval en bedrijfsafval.

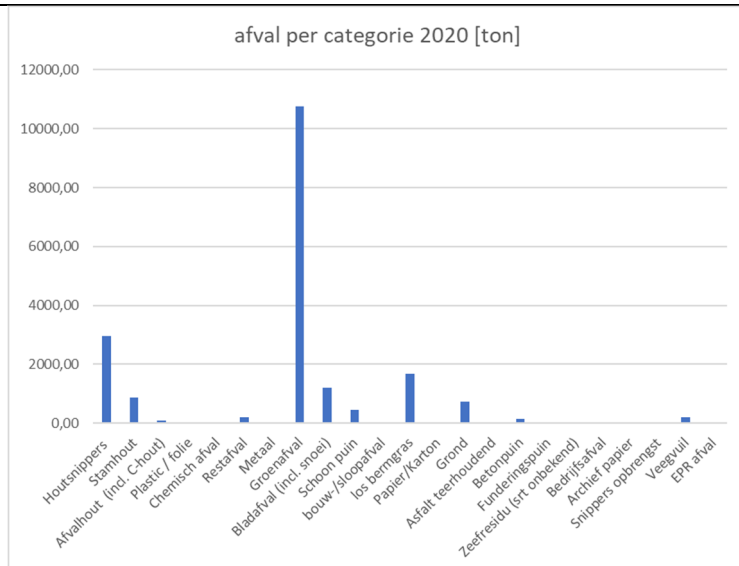
Voortgang 2020:

Gerichte acties die in 2020 zijn doorgegaan om de hoeveelheid afval te verminderen:

- Meer inzetten op Bokashi een methode om organisch restmateriaal terug te geven aan de bodem (= CO₂-neutraal)
- Houtsnippers naar bio centrales
- Hergebruik hout en gras (bv afzettingsspelen gemaakt van gras)
- Recycling van bedrijfskleding
- Aansluiten bij NL Green label (circulair) en Limburg logistiek bereikbaar
- Herinrichting afvalcontainerpark Arnhem voor betere afvalscheiding
- Opzet circulair beleidsplan Dolmans Landscaping

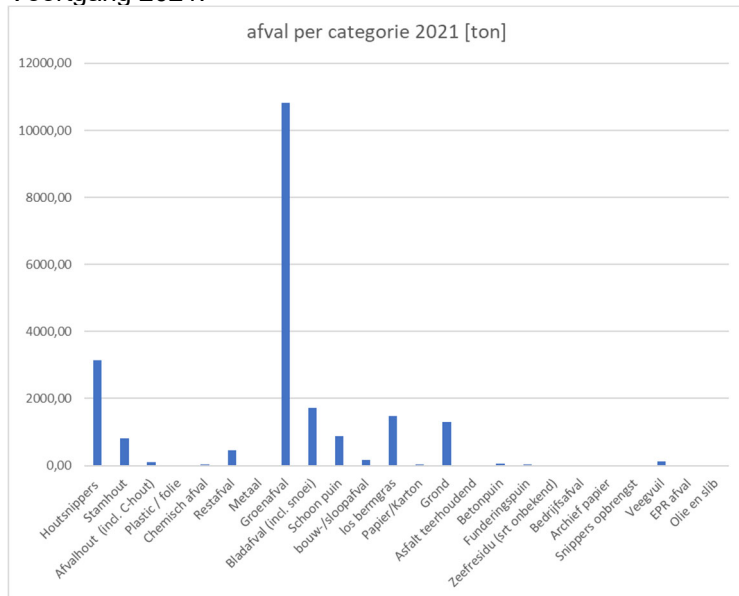
De gegevens over 2020 maken duidelijk dat er veel verschillende afvalsoorten binnen Dolmans Landscaping Groep voorkomen, en dat de omvangrijkste (groenafval, houtsnippers, los bermgras) betrekking hebben op projecten.

SCOPE 3 REDUCTIE

In dit beeld komt weinig verandering wanneer gekeken wordt naar de halfjaarlijkse afvalstromen in de periode 2019-2020. Deze trendanalyse maakt, net als de cijfers over 2016-2019, wel duidelijk dat het type afval en de hoeveelheid per periode sterk kan verschillen.

Voortgang 2021:

Voortgang 2022.

Vanaf 2019 is het mogelijk om de ontwikkeling van de hoeveelheid afval te volgen op basis van werkelijk afgevoerde hoeveelheden per afvalsoort. En dat maakt duidelijk dat de hoeveelheid afval in de afgelopen twee jaren op gelijk niveau lag, maar dat qua reductie ten opzichte van het referentiejaar de beoogde reductie wordt gerealiseerd.

ton afval

2019	100
2020	72
2021	78

SCOPE 3 REDUCTIE

2022	78
------	----

Tabel: ontwikkeling hoeveelheid afval (index 2019 = 100)

Gerichte acties die in 2019-2022 in gang zijn gezet om de hoeveelheid afval te verminderen

- Meer inzetten op Bokashi, een methode om organisch restmateriaal terug te geven aan de bodem (= CO₂-neutraal)
- Houtsnippers naar bio centrales
- Hergebruik hout en gras (bv afzettingsspalen gemaakt van gras)
- Recycling van bedrijfskleding
- Herinrichting afvalcontainerpark Arnhem voor betere afvalscheiding

Voortgang 2023:

- Vanuit het interne C-team is een onderzoeksopdracht ingezet bij een afstudeerder. Daarbij zijn de afvalstromen nader geïnventariseerd en zijn adviezen uitgebracht om de afvalstroom verder te reduceren en het hergebruik verder te optimaliseren. In de loop van 2024-2025 zullen de aanbevelingen verder omgezet worden naar maatregelen.

Voortgang 2024:

In 2024 is (na een incidentele stijging in 2023) de dalende trend doorgezet. Circulariteit en hergebruik staan centraal. Ook vanuit opdrachtgever worden hier in de bestekken meer vragen over gesteld. Vaak wordt ook een specifieke aanpak gevraagd als onderdeel van het in te dienen plan van aanpak. Dit heeft er toe geleid dat er meer focus is op hergebruik en daarmee op reductie van afvalstromen.

ton afval

2019	100
2020	72
2021	78
2022	75
2023	107
2024	72

Voortgang 1^e helft 2025:

De dalende trend zet in 2025 voort.

ton afval

2019	100
2020	72
2021	78
2022	75
2023	107
2024	72
2025 1H	64